

Monitoringsrapport 4

Convenant Verzekeringssector

Monitoringsrapport 4 IMVO Convenant Verzekeringssector

Peildatum: 31 december 2021

Rapportageperiode: 31 december 2020 – 31 december 2021

Datum rapport: 21 december 2022

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Introductie....	7
2. Verzekeraars	11
2.1.1 ESG-beleid: stap 1 van het due diligence proces	11
2.1.3 Transparantie en rapportage: stap 5 van het due diligence proces.....	19
2.1.4 Herstel en verhaal: stap 6 van het due diligence proces	23
2.2 Bevindingen kleine Verzekeraars (kwalitatief)	26
3. Transparantie	27
4. Herstel en verhaal	27
3. De overheid	33
4. Ngo's.....	36
5. Gezamenlijke afspraken	39
Bijlage I: Cijfers naar belegd vermogen	46
Bijlage 2 Self-assessment kleine Verzekeraars.....	48

Samenvatting

Dit rapport van de Monitoringscommissie IMVO-Verzekeringen doet verslag van de uitvoering van de Convenantsverplichtingen internationaal maatschappelijk verantwoord beleggen in de verzekeringssector.

In deze vierde voortgangsrapportage rapporteert de Monitoringscommissie van het IMVO Convenant Verzekeringssector over de implementatie van de Convenantsverplichtingen per einde jaar 2021. Met dit Convenant beoogt de Verzekeringssector de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (hierna: OESO-richtlijnen) en de United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights (hierna: UNGP's) te verankeren in hun ESG-beleid en ESG due diligence activiteiten.

De implementatie van de verplichtingen wordt gemonitord met een online vragenlijst, waarbij de werkwijze voor grote en middelgrote Verzekeraars verschilt van de werkwijze voor kleine Verzekeraars. Voor de grote en middelgrote Verzekeraars geeft dit rapport per Convenantsbepaling kwantitatief inzicht in de voortgang op basis van de door de onafhankelijke Monitoringscommissie vastgestelde data, terwijl de voortgang van de kleine Verzekeraars is gemeten door middel van een *self-assessment*. Daarnaast is de kwantitatieve data uit de vragenlijsten van alle Verzekeraars aangevuld met kwalitatieve informatie. Op basis van een beoordeling van deze gegevens, de interviews die zijn gehouden met afgevaardigden van de verschillende Convenantspartijen, en een beoordeling van de voortgang op de Convenantsverplichtingen die (mede) gericht zijn op de overige Convenantspartijen, komt de Monitoringscommissie tot een aantal overkoepelende conclusies en doet zij aanbevelingen richting de Convenantspartijen.

Bevindingen op hoofdlijnen over de (middel)grote Verzekeraars

- Er is voortuitgang bij het integreren en beschrijven van alle ESG due diligence stappen in het beleggingsbeleid (van 14% naar 30%). De naleving van de meeste andere Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG-beleid is echter gestagneerd of achteruitgegaan. Datzelfde geldt voor het percentage grote en middelgrote Verzekeraars dat alle Convenantsverplichtingen op dit onderwerp naleeft (van 10% naar 7%).
- Het percentage grote en middelgrote Verzekeraars dat alle Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG due diligence naleeft, is licht gestegen van 7% naar 10%. Het betreft echter in absolute zin nog altijd een zeer laag percentage gezien de resterende looptijd van het Convenant. Hoewel een stijging te zien is in het aantal Verzekeraars dat maatregelen treft (van 52% naar 70%), is het aantal Verzekeraars dat eerst de mogelijke en daadwerkelijke negatieve impacts voor benadeelden in kaart brengt alvorens over te gaan op het invoeren van deze maatregelen, zeer beperkt, namelijk 27%. Wanneer genomen maatregelen niet voortkomen uit een impactanalyse, wordt een cruciaal onderdeel van het ESG due diligence proces overgeslagen en bestaat de kans dat deze maatregelen niet daadwerkelijk bijdragen aan het stoppen, voorkomen of beperken van de belangrijkste negatieve impacts voor benadeelden (wat het doel is van ESG due diligence), of blijft op zijn minst onduidelijk in hoeverre zij dat doen.
- De Monitoringscommissie constateert dat geen van de grote en middelgrote Verzekeraars voldoet aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van transparantie. Hoewel er enkele positieve ontwikkelingen worden geconstateerd zijn er ook forse dalingen op cruciale punten, namelijk het publiceren van informatie over het stemgedrag van Verzekeraars (van 71% naar 54%) en over uitgesloten bedrijven (van 76% naar 57%).
- De Monitoringscommissie constateert een daling in het percentage grote en middelgrote Verzekeraars dat voldoet aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van herstel en verhaal (van 21% naar 0%). Ook blijkt er nog steeds verwarring te bestaan bij grote

- en middelgrote Verzekeraars over de reikwijdte en praktische invulling van hun verantwoordelijkheden op dit gebied.
- Wanneer gekeken wordt naar het percentage belegd vermogen ten aanzien waarvan voldaan wordt aan de Convenantsverplichtingen, is het beeld positiever. De vijf grote Verzekeraars vertegenwoordigen 91% van het belegd vermogen. Bij de meeste Convenantsverplichtingen ligt het percentage grote Verzekeraars dat voldoet aan de verplichtingen hoger dan het percentage grote en middelgrote Verzekeraars. Dit verklaart waarom het percentage Verzekeraars dat voldoet aan de Convenantsverplichtingen hoger ligt wanneer er wordt gemeten op basis van belegd vermogen. De percentages op basis van belegd vermogen zijn echter minder bruikbaar waar het gaat om het inzichtelijk maken van de naleving door de sector als geheel en/of van de voortgang in de naleving ten opzichte van eerdere metingen.
 - Geen van de grote Verzekeraars voldoet aan alle Convenantsverplichtingen. Bij verplichtingen waaraan de grote vijf Verzekeraars allemaal voldoen (onder meer: beleggingsbeleid conform de OESO-richtlijnen en UNGP's (3.1.1), uitsluitingsbeleid (3.1.4), uitkomsten impactbeoordelingen integreren in interne processen en treffen van maatregelen (4.3.3) en toepassing van een exit-strategie als gevolg van een niet-succesvol engagementtraject (4.3.3iv)), is het percentage uitgedrukt in belegd vermogen nagenoeg 100%. Circa de helft van het belegd vermogen wordt belegd met toepassing van de Convenantsverplichting dat mogelijke en daadwerkelijke negatieve impacts voor benadeelden waarbij de Verzekeraar via de beleggingsactiviteiten betrokken is of kan zijn, in kaart gebracht en beoordeeld dienen te worden (4.3.2). Dit is weliswaar een hoger percentage naleving dan wanneer uitgedrukt in aantal Verzekeraars, maar naar het oordeel van de Monitoringscommissie gezien het belang van deze stap in het due diligence proces nog steeds veel te laag.
 - In 2021 is er gestart met intervisiesessies, waar Verzekeraars in kleine groepen bijeenkwamen om gezamenlijk de uitdagingen en kansen rondom de implementatie van het Convenant te bespreken. De opkomst was hoog en de sessies werden door Verzekeraars als nuttig ervaren. De Monitoringscommissie constateert dat deze sessies bevorderlijk zijn om de benodigde versnelling te bereiken, alsook voor het creëren van begrip onder de Partijen over de dagelijkse praktijk van Verzekeraars en waar knelpunten zitten met betrekking tot de implementatie.

Bevindingen op hoofdlijnen over de kleine Verzekeraars

- De kleine Verzekeraars binnen het Convenant zijn dit jaar uitgenodigd om deel te nemen aan monitoringssessies die werden begeleid door de SER. Bewijslast bij de antwoorden in de vragenlijst was niet verplicht voor kleine Verzekeraars en de monitoringssessies vervingen de hoor- en wederhoorvragen. De sessies hadden een intervisie karakter. De kleine Verzekeraars beoordeelden de monitoringssessies als nuttig en de opkomst was hoog.
- Een veel gehoord obstakel bij de kleine Verzekeraars was de toegang tot informatie vanuit de vermogensbeheerder. Veel kleine Verzekeraars gaven aan een beperkte keuze in vermogensbeheerders te hebben door hun (beperkte) omvang.

Bevindingen op hoofdlijnen over de overige Convenantpartijen

- De overheid heeft in 2021 voldaan aan nagenoeg alle op haar van toepassing zijnde Convenantsverplichtingen. Het Convenant is echter nog onvoldoende uitgedragen op internationaal niveau.
- De ngo's voldoen aan vrijwel alle op hen van toepassing zijnde verplichtingen van het Convenant. Hoewel de kennisdeling tussen de sector en de ngo-geleding opnieuw toegenomen lijkt te zijn, heeft zij nog niet haar volledige potentie bereikt.
- Het beeld ten aanzien van de nakoming van de gezamenlijke afspraken is dat er in 2021 hard gewerkt is aan de oplevering van verschillende producten, waaronder het

verduidelijken van Themakaders voor specifieke ESG-thema's en het vertalen van ESG-risico's naar Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen door het gezamenlijk optrekken in het jaarthema Biodiversiteit. Daarnaast wordt er momenteel gewerkt aan de samenwerking rondom engagement. Tegelijkertijd zijn er nog verschillende gezamenlijke afspraken waaraan niet of slechts ten dele voldaan is, waaronder het nader concretiseren en specificeren van paragraaf 5.2.3 (i) (a) aangaande het publiceren van informatie ten aanzien van investeringskeuzes (5.3.2 (ii)) en het extern uitdragen van de doelstellingen van het convenant (11.14). Tot slot sluiten de opgeleverde producten niet altijd aan bij de behoeftes van middelgrote en kleine Verzekeraars.

Overkoepelende conclusies

Het gat tussen wat bereikt moet worden en waar Verzekeraars nu staan, is in 2021 niet gedicht. Dit is problematisch gezien de beperkte resterende looptijd van het Convenant. Op cruciale elementen, zoals de ESG-risicoanalyse, is de vooruitgang gering.

- Er lijkt sprake te zijn van een gebrek aan urgentie bij Verzekeraars om ESG-beleid vast te stellen dat het gehele due diligence proces afdekt, alsook ten aanzien van het implementeren van alle zes de due diligence stappen;
- Te vaak nog zijn maatregelen zoals uitsluiten, engagement en stemmen gebaseerd op het financieelrisicomanagement van Verzekeraars zelf en niet op een analyse van de risico's op negatieve impacts voor benadeelden;
- Het ontbreken van een goede risicoanalyse heeft ook gevolgen voor de transparantie door Verzekeraars over hun due diligence procedures. Het publiceren van informatie over bijvoorbeeld bedrijven die zijn uitgesloten van beleggingen, investeringskeuzes, stemgedrag, en dialoog en engagement heeft weinig meerwaarde als vanwege het ontbreken van een daaraan ten grondslag liggende ESG-risicoanalyse niet duidelijk is dat deze acties ondernomen zijn op grond van een ESG-risicoanalyse, of om andere redenen;
- Voor benadeelden is cruciaal dat bedrijven waarin belegd is ertoe aangezet worden om toegang tot herstel en/of verhaal te bieden of bevorderen wanneer negatieve impacts zich voordoen. Ook hiervoor geldt echter dat deze stap weinig prioriteit zal krijgen als de nadruk ligt op het financieelrisicomanagement van Verzekeraars zelf en niet op de risico's op negatieve impacts voor anderen;
- In sommige gevallen lijkt het gebrek aan voortgang voort te komen uit onmacht, bijvoorbeeld waar Verzekeraars in hun beleidsruimte en implementatiemogelijkheden afhankelijk zijn van derden, zoals externe vermogensbeheerders;
- Vermogensbeheerders kunnen Verzekeraars meer nog dan zij nu doen ondersteunen bij de naleving van bepaalde Convenantsverplichtingen, zoals bij het uitvoeren van de risicoanalyse in het kader van ESG due diligence en het gebruiken van informatie van bedrijven waarin wordt geïnvesteerd. Ook kunnen vermogensbeheerders nog meer doen om ngo's actief te betrekken, thematisch beleid aan te bieden, informatie te verschaffen over ESG-risico's en de hieruit volgende maatregelen, en te helpen bij het bewegen van ketenpartners tot het bieden van herstel en verhaal. Daarbij blijft voorop staan dat Verzekeraars een eigen verantwoordelijkheid hebben om ervoor te zorgen dat voldaan wordt aan alle zes de stappen van de due diligence cyclus;
- Het komt ook voor dat vermogensbeheerders Verzekeraars juist beperken in hun mogelijkheden tot naleving van de Convenantsverplichtingen, bijvoorbeeld waar beperkte informatieverstrekking door vermogensbeheerders voor (met name kleine) Verzekeraars een belemmering vormt om de implementatie van hun ESG-beleid te monitoren en daarmee te optimaliseren;
- Ondersteuning bij de naleving van de Convenantsverplichtingen kan ook voortvloeien uit samenwerking tussen Verzekeraars onderling en met de ngo's. De Monitoringscommissie ziet onder andere de gezamenlijke engagementtrajecten, de intervisiesessies en de samenwerking rond concrete onderwerpen (zoals bij het

- jaarthemea en in de werkgroepen) als belangrijke voorbeelden van samenwerking waarop verder kan worden gebouwd;
- Het belang om te blijven streven naar volledige naleving van de Convenantsverplichtingen wordt onderstreept door het feit dat zij in grote lijnen overeen lijken te komen met (aankomende) wetgeving waarin due diligence verplicht wordt gesteld.

Aanbevelingen

1. De implementatie van alle ESG due diligence stappen moet met prioriteit op de bestuursagenda van Verzekeraars worden gezet. Bij alle Verzekeraars dient het bestuur het laatste jaar te benutten om verantwoordelijkheid te nemen om ESG-beleid op te stellen en due diligence uit te voeren overeenkomstig de verplichtingen van het Convenant;
2. Verzekeraars zullen zich de resterende Convenantsperiode moeten inzetten om, met behulp van de overige Convenantspartijen, gezamenlijk invloed aan te wenden om vermogensbeheerders ertoe te bewegen om: i) ook hun verantwoordelijkheid te nemen bij het implementeren van de volledige ESG due diligence cyclus in de beleggingsketen; ii) hierover volledige informatie te verstrekken aan de Verzekeraars; en iii) hierbij beter gebruik te maken van de expertise van de ngo's;
3. Om het laatste jaar versnelling te realiseren zullen de brancheorganisaties duidelijker de leiding moeten nemen, onder meer bij het gezamenlijk aanwenden van invloed richting de vermogensbeheerders, bij het ondersteunen van de kleine (en kleine middelgrote) Verzekeraars bijvoorbeeld door middel van intervisiesessies, en bij het bevorderen van de naleving van de verplichtingen op het gebied van herstel en verhaal;
4. Daarnaast zullen de Partijen gezamenlijk moeten bepalen hoe de samenwerking tussen Verzekeraars, ngo's en de overheid blijvend kan worden ingezet en versterkt na afloop van de looptijd van het Convenant. Daarbij kunnen lessen getrokken worden uit / kan voortgebouwd worden op ervaringen met samenwerking uit de werkgroepen, de gezamenlijke engagementtrajecten en de activiteiten rond het jaarthemea;
5. Tot slot zullen de Partijen in de resterende Convenantsperiode aansluiting moeten zoeken bij de behoeftes van alle (dus ook: kleine en middelgrote) Verzekeraars om ervoor te zorgen dat de nog op te leveren Convenantsproducten zowel qua inhoud als qua prioritering zo goed mogelijk aansluiten bij de praktijk.

Introductie

Aanleiding

Op 5 juli 2018 heeft de Verzekeringssector, vertegenwoordigd door de brancheverenigingen Verbond van Verzekeraars en Zorgverzekeraars Nederland, een IMVO-Convenant gesloten met een brede coalitie van niet-gouvernementele organisaties (ngo's), ministeries en een vakbond. Daarmee willen deze Partijen "[...] een positieve impact realiseren op thema's op het gebied van milieu, sociale omstandigheden en ondernemingsbestuur (ESG) en streven zij ernaar om schendingen daarop tegen te gaan."¹ De bepalingen in dit Convenant hebben betrekking op het beleggingsbeleid van Verzekeraars. Alle overige activiteiten, zoals het aanbieden van verzekeringsdiensten, vallen buiten de scope van deze bepalingen.²

Met het Convenant verbinden Verzekeraars zich om hun ESG-beleid en ESG due diligence activiteiten in lijn te brengen met de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (OESO-richtlijnen) en de United Nations Guiding Principles (UNGP's). Daarnaast zijn verplichtingen opgenomen over transparantie en het mogelijk maken van herstel en verhaal. Voor de ngo's, de vakbond en de overheid is vastgelegd hoe zij de Verzekeraars hierin kunnen ondersteunen en binnen hun eigen invloedssfeer kunnen bijdragen aan de doelen van het Convenant. Ten slotte hebben Partijen afgesproken zich ieder jaar voor een specifiek thema in te zetten om positieve impact te realiseren. Aan deze verplichtingen moet binnen de looptijd van vijf jaar (dus vóór 5 juli 2023) voldaan worden.

Het Verbond van Verzekeraars en Zorgverzekeraars Nederland hebben het Convenant namens de Verzekeringssector ondertekend. Via de statuten van deze organisaties zijn hiermee al hun leden gebonden aan het Convenant en de daarin opgenomen bepalingen die op hen betrekking hebben. Daarnaast nemen deel: twee ministeries (in de hoedanigheid van de minister van Financiën en de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) en zes ngo's (Stichting Oxfam Novib, Stichting Vredesbeweging PAX Nederland, Amnesty International Nederland, Stichting Save the Children Nederland, Stichting World Animal Protection Nederland en Stichting Natuur & Milieu). De Vakbond FNV heeft per maart 2020 de deelname aan het Convenant opgezegd en neemt hiermee geen deel meer aan het Convenant.³

Zoals beschreven in artikel 10.2.1 van het Convenant ziet een Monitoringscommissie toe op de uitvoering van de afgesproken activiteiten. Deze Monitoringscommissie is benoemd door de Stuurgroep van het Convenant en bestaat uit drie leden: Liesbeth Enneking (Hoogleraar Corporate Responsibility & Sustainability bij Erasmus Universiteit Rotterdam), Udeke Huiskamp (Interface Manager Universiteit Utrecht) en Rens van Tilburg (Directeur bij Sustainable Finance Lab aan de Universiteit Utrecht).

Totstandkoming monitoring 2021

De Partijen hebben aangegeven het Convenant "[...] binnen een ambitieuze doch realistische termijn van vijf (5) jaar" uit te zullen voeren en de uitvoering van de in het Convenant gemaakte afspraken jaarlijks te laten monitoren.⁴ Voor deze monitoring is door de Werkgroep Monitoring een lijst opgesteld met grotendeels gesloten vragen die een vertaling zijn van de Convenantsbepalingen. De vragenlijst geeft daarmee inzicht in de mate waarin Verzekeraars "[...] komen tot ESG-praktijk voor beleggingen conform de processen en principes van de [OESO-richtlijnen] en de [UNGP's]".⁵ Op basis van de ervaringen met de vragenlijst in

¹ SER (2018), *IMVO Convenant Verzekeringssector*.

² Een uitzondering hierop vormt de Werkgroep Jaarthema, waar een bredere scope gehanteerd wordt.

³ <https://www.imvoconvenanten.nl/nl/verzekeringssector/nieuws/fnv-stopt-verzekering>

⁴ SER (2018), *IMVO Convenant Verzekeringssector*, overweging 7.

⁵ SER (2018), *IMVO Convenant Verzekeringssector*, overweging 2.

voorgaande jaren, heeft de Werkgroep Monitoring in de aanloop naar de monitoring over 2021 in samenspraak met de Monitoringscommissie een aantal wijzigingen doorgevoerd. Daarnaast is een sterk versimpelde vragenlijst opgesteld voor de kleine Verzekeraars. In afwijking van voorgaande jaren was voor de Monitoring over 2021 het toevoegen van bewijslast verplicht voor grote en middelgrote Verzekeraars. De vorige jaren waren Verzekeraars alleen verplicht om een toelichting toe te voegen of, indien beschikbaar, een hyperlink naar een onlinedocument. De beoordeling van de naleving is hierdoor in de monitoring over 2021 nog grondiger uitgevoerd.

Het Verbond van Verzekeraars en Zorgverzekeraars Nederland hebben gezamenlijk 161 leden. Op 51 leden is het IMVO-Convenant niet van toepassing: zij hebben geen belegd vermogen of zijn een buitenlands bijkantoor of een aspirantlid. 110 leden hebben de vragenlijst ontvangen. 107 leden hebben gereageerd op de uitvraag, waaronder de vijf grootste Verzekeraars. De SER heeft in totaal 68 ingevulde vragenlijsten ontvangen; deze vertegenwoordigen de 107 leden die hebben gereageerd op de uitvraag.

De vragenlijst voor de uitvraag voor de monitoring 2021, met als peildatum 31 december 2021, is opengesteld in april 2022. De reacties van Verzekeraars op de vragen zijn gecontroleerd, waarna zo nodig aanvullende vragen zijn verstuurd naar middelgrote en grote Verzekeraars voor hoor- en wederhoor. De hoor- en wederhoorronde heeft een uitloop gekend tot in augustus door het ontbreken van een aantal reacties, waaronder van 2 grote Verzekeraars en een aantal Partijen uit de overige geledingen. Uiteindelijk is met de invulling van de vragenlijst 99,9% van het totaal door de Nederlandse Verzekeringsbranche op de Nederlandse markt belegd vermogen vertegenwoordigd. Daarmee acht de Monitoringscommissie de dekking van de reacties op de vragenlijst een voldoende sterke basis om de voortgang in de naleving van de Convenantsverplichtingen te beoordelen.

De kleine Verzekeraars hebben een aangepaste vragenlijst ontvangen in combinatie met een door de SER georganiseerde monitoringssessie (zie "Monitoring 2021 kleine Verzekeraars" hieronder).

Methodologie monitoring 2021

In overweging 7 van het Convenant is bepaald dat de monitoring gebaseerd dient te zijn op redelijkheid en billijkheid, en "[...] rekening gehouden kan worden met onder meer de omvang, de beschikbare capaciteit, operationele context en structuur van een individuele Verzekeraar en/of Partij". Om recht te doen aan deze overweging, heeft de Monitoringscommissie de afgelopen jaren onderscheid gemaakt tussen Verzekeraars op basis van belegd vermogen. Hierbij is aangesloten bij de onderverdeling die ook door het Verbond van Verzekeraars wordt aangehouden:

- groot: boven €10 miljard aan belegd vermogen (5 Verzekeraars);
- middelgroot: tussen €100 miljoen en €10 miljard aan belegd vermogen (25 Verzekeraars);
- klein: onder €100 miljoen aan belegd vermogen (38 Verzekeraars).

In de monitoring wordt op basis van de door de Partijen verstrekte antwoorden inzichtelijk gemaakt hoe het ervoor staat met de uitvoering van de bepalingen en daarmee met de realisatie van het gestelde doel. Dit gebeurt op basis van de analyse van de aangeleverde antwoorden op de vragenlijst. De focus in dit Monitoringsrapport over 2021 is op de resultaten van de grote en middelgrote Verzekeraars. Deze worden in dit rapport in beginsel geaggregeerd weergegeven, maar daarnaast worden de resultaten van enerzijds de vijf grote en anderzijds de 25 middelgrote Verzekeraars ook apart vermeld.

Bij de weging van deze antwoorden heeft de Monitoringscommissie zich mede gebaseerd op de toelichting en bewijslast die Verzekeraars in de vragenlijst hebben toegevoegd. In gevallen waar uit de toelichting en bewijslast bleek dat het antwoord van de Verzekeraar op de vraag afweek van het oordeel van de Monitoringscommissie, zijn hoor- en wederhoorvragen gesteld. De antwoorden op deze vragen zijn vervolgens nogmaals beoordeeld op juistheid en volledigheid en waar nodig gecorrigeerd. Dit was het eerste jaar dat Verzekeraars verplicht waren om bij iedere vraag bewijslast toe te voegen.⁶ Voor Convenantsverplichtingen waar de bijgestelde antwoorden significant afwijken van de initiële antwoorden van Verzekeraars, wordt dat in dit rapport aangegeven en toegelicht.

Bijlage I bevat een overzicht van het percentage Verzekeraars dat voldoet aan de Convenantsverplichtingen gemeten naar belegd vermogen. In de berekening van dit percentage is niet gebruik gemaakt van het daadwerkelijke belegd vermogen maar van een gewogen gemiddelde naar omvang van de Verzekeraar. Eén grote Verzekeraar vertegenwoordigt 18,2% van het belegd vermogen, één middelgrote Verzekeraar 0,375% van het belegd vermogen en één kleine Verzekeraar 0,0027% van het belegd vermogen.

In aanvulling op de door de grote en middelgrote Verzekeraars verstrekte gegevens heeft de Monitoringscommissie interviews afgenomen met zes Verzekeraars, waarvan twee van de grootste vijf Verzekeraars, drie middelgrote Verzekeraars en één kleine Verzekeraar. De informatie uit de interviews is gebruikt om kwalitatieve duiding te verkrijgen bij de kwantitatieve analyse. Een selectie van (geanonimiseerde) interview quotes is opgenomen in dit rapport. Tot slot heeft de Monitoringscommissie interviews afgenomen met de SER, het Verbond van Verzekeraars en Zorgverzekeraars Nederland, de overheidsgeleding en de ngo-geleding. De resultaten van de interviews zijn onderdeel van dit rapport in die zin dat zij (niet herleidbaar naar individuele Verzekeraars of specifieke geledingen) geïntegreerd zijn in de aanbevelingen en observaties van de Monitoringscommissie.

Monitoring 2021 kleine Verzekeraars

Zoals besproken heeft de Stuurgroep in het afgelopen Convenantsjaar besloten om de monitoring voor de kleine Verzekeraars aan te passen. Om de monitoring voor deze doelgroep beter uitvoerbaar te maken heeft de Stuurgroep besloten dat de monitoring voor kleine Verzekeraars versimpeld diende te worden. Hiertoe zijn 4 maatregelen genomen:

- Het inkorten van de bestaande vragenlijst voor kleine Verzekeraars. Bepaalde vragen zijn samengevoegd, zodat tijdens de monitoring wel alle Convenantsartikelen zijn uitgevraagd, maar kleine Verzekeraars door het bundelen van antwoordopties minder vragen hoefden te beantwoorden;
- Het weglaten van toelichting en bewijslast;
- Het weglaten van de hoor- en wederhoor. De kleine Verzekeraars hebben in reactie op hun antwoorden op de vragenlijst geen hoor- en wederhoorvragen ontvangen. Hun antwoorden zijn niet bijgesteld;
- Het organiseren door de SER van Monitoringsessies voor kleine Verzekeraars in plaats van hoor- en wederhoorvragen.⁷ Dit betrof online bijeenkomsten tijdens de monitoringsperiode waarin de SER met groepjes kleine Verzekeraars globaal door de hoofdstukken van het Convenant heen liep, gelegenheid gaf aan kleine Verzekeraars om vragen te stellen en de sessies te benutten om bepaalde onduidelijkheden over begrippen uit het Convenant en/of verwachte implementatiestrategieën te verduidelijken. Deze sessies werden niet gebruikt ter toetsing maar hadden het karakter van intervisiebijeenkomsten, waarbij kleine

⁶ In de voorgaande jaren was alleen een toelichting verplicht. Bewijslast is enkel bekeken indien een Verzekeraar naar online bronnen verwees in de toelichting.

⁷ Er werd een zestal van deze Monitoringsessies georganiseerd, waaraan in totaal 38 kleine Verzekeraars deelnamen, wat neerkomt op een 93% participatiegraad (op basis van peildatum 31-12-2021)

Verzekeraars ervaringen met elkaar konden uitwisselen over de implementatie van de Convenantsbepalingen. Zij waren vooral bedoeld om knelpunten voor de kleine Verzekeraars bij de implementatie van het Convenant te inventariseren en om signalen hierover binnen het Convenant te kunnen delen.

Kleine Verzekeraars waren verplicht de vragenlijst in te vullen met peildatum 31 december 2021. Door het ontbreken van de verplichting om toelichting en/of bewijslast te verstrekken bij de gegeven antwoorden, heeft de monitoring voor kleine Verzekeraars het karakter van een *self-assessment*. Daarnaast heeft deze groep Verzekeraars zoals hierboven beschreven geen hoor- en wederhoorvragen ontvangen en zijn hun antwoorden niet bijgesteld. Hierdoor zijn de uitkomsten van de vragenlijsten van de kleine Verzekeraars niet vergelijkbaar met voorgaande jaren om de voortgang kwantitatief te monitoren. Daarom geldt, net als vorig jaar, dat de conclusies van de Monitoringscommissie met betrekking tot de resultaten van de Verzekeraarsgeleding niet gebaseerd zijn op de bevindingen ten aanzien van de kleine Verzekeraars. Wel worden de (niet-bijgestelde) cijfers met betrekking tot de naleving van de kleine Verzekeraars gedeeld in dit rapport (zie bijlage II), alsook enkele kwalitatieve bevindingen uit de Monitoringssessies (zie par. 2.2). Dat laatste heeft tot doel om een beeld te geven van eventuele knelpunten bij de uitvoering van de Convenantsverplichtingen door de kleine Verzekeraars.

Leeswijzer rapport

Het rapport is gestructureerd naar geleding: Verzekeraars, overheid en ngo's. Daarnaast bevat het bevindingen ten aanzien van gezamenlijke verplichtingen van de geledingen.

Hoofdstuk 2 behandelt de Convenantsverplichtingen voor de individuele Verzekeraars. Daarbij wordt allereerst ingegaan op de bevindingen ten aanzien van de naleving van de Convenantsverplichtingen door de grote en middelgrote Verzekeraars (par. 2.1). Achtereenvolgens worden hun resultaten besproken ten aanzien van: ESG-beleid (par. 2.1.1), ESG due diligence (par. 2.1.2), Transparantie (par. 2.1.3) en Herstel en Verhaal (par. 2.1.4). Elke deelparagraaf wordt afgesloten met een deelconclusie. De resultaten uitgedrukt in belegd vermogen zijn opgenomen in bijlage I. Daarna wordt ingegaan op enkele observaties met betrekking tot (knelpunten bij) de naleving door de kleine Verzekeraars (par. 2.2). De (niet-gecorrigeerde) resultaten van de monitoring ten aanzien van de kleine Verzekeraars zijn opgenomen in bijlage II. Tot slot volgt in par. 2.3 de overkoepelende conclusie over de naleving van de Convenantsverplichtingen, waarbij de focus zoals gezegd ligt op de grote en middelgrote Verzekeraars, en aanbevelingen.

De verdere hoofdstukken behandelen de Convenantsverplichtingen die (ook) gelden voor de overige Convenantspartijen. Hoofdstuk 3 gaat in op de verplichtingen die specifiek betrekking hebben op de overheid. Hoofdstuk 4 neemt de verplichtingen die betrekking hebben op de ngo's onder de loep. Hoofdstuk 5 behandelt de gezamenlijke afspraken, waaraan Partijen veelal via werkgroepen invulling geven.

De achterliggende passages uit het Convenant zijn opgenomen in bijlage III.

2. Verzekeraars

2.1 Bevindingen grote en middelgrote Verzekeraars

2.1.1 ESG-beleid: stap 1 van het due diligence proces

Inleiding

De in deze paragraaf gemonitorde Convenantsverplichtingen zijn vastgelegd in hoofdstuk 3 van het Convenant en zijn gerelateerd aan stap 1 van het due diligence proces: 'integreer maatschappelijk verantwoord ondernemen in beleid en managementsystemen' (zie bijlage I van dit rapport voor een overzicht van relevante bepalingen). In het Convenant is afgesproken dat Verzekeraars deze verplichtingen in juli 2020 dienen te hebben geïmplementeerd. Deze implementatie wordt gemeten aan de hand van zeven Convenantsverplichtingen, waarop de voortgang in onderstaande paragraaf wordt toegelicht en is samengevat in figuur 1.

- Beleggingsbeleid conform de OESO-richtlijnen en UNGP's (art. 3.1.1)

Het Convenant vraagt Verzekeraars het beleggingsbeleid in te vullen conform de OESO-richtlijnen en de UNGP's (hierna ook: de Richtlijnen).

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 60% van alle grote en middelgrote Verzekeraars voldeed aan deze Convenantsverplichting (in 2020: 59%). Dit betreft 100% van de grote Verzekeraars en 52% van de middelgrote Verzekeraars.

- Kaders voor ESG due diligence procedure in het beleggingsbeleid (art. 3.1.2)

Het Convenant vraagt Verzekeraars in het beleggingsbeleid de kaders voor een ESG due diligence procedure te beschrijven. Dit is in de vragenlijst vertaald naar de vraag of de due diligence stappen in het beleid zijn geïntegreerd en beschreven. In de totstandkoming van de percentages is, net als in Monitoringsrapport 3 over 2020, bekeken of alle due diligence stappen zijn beschreven in het beleid.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 30% van de grote en middelgrote Verzekeraars alle zes de due diligence stappen in het beleid geïntegreerd en beschreven had (in 2020: 14%). Dit betreft 60% van de grote Verzekeraars en 24% van de middelgrote Verzekeraars.

De Monitoringscommissie constateert dat in het ESG-beleid voornamelijk omschrijvingen ontbreken met betrekking tot de stappen 2 ('in kaart brengen en beoordelen van mogelijke en daadwerkelijke impacts'), 5 ('communicatie over due diligence') en 6 ('herstel en verhaal') van het due diligence proces. Daarnaast verwijzen veel Verzekeraars naar het beleid van de uitvoerder of naar de verantwoordelijkheid van bedrijven in de beleggingsportefeuille om geen negatieve impact te veroorzaken. Dit voldoet niet omdat het Convenant vereist dat Verzekeraars zelf beleid vaststellen en uitvoerders aansturen.

- Sector- en/of themagericht beleid (art. 3.1.3)

Het Convenant vraagt Verzekeraars sector- en/of themagericht beleid op te stellen dat weergeeft welke ESG-uitgangspunten en standaarden de Verzekeraar hanteert in sectoren en met betrekking tot thema's die op basis van hun ESG due diligence procedures als risicovol worden beoordeeld en materieel relevant zijn voor hen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 34% van de grote en middelgrote Verzekeraars voldeed aan deze Convenantsverplichting (in 2020: 31%). Het betreft 80% van de grote Verzekeraars en 24% van de middelgrote Verzekeraars.

Redenen om antwoorden van Verzekeraars bij te stellen betroffen: 1) ontbreken van sector- en themagericht beleid op grond van het argument dat niet belegd wordt in hoogrisicosectoren en/of -thema's; 2) verwijzing naar het uitsluitingsbeleid; 3) verwijzing naar thema's die niet waren gekozen op basis van informatie komende uit een ESG due diligence procedure waaruit bleek dat deze thema's als risicovol worden beoordeeld.

- *Bedrijven, sectoren, landen en/of gedragingen waarin niet wordt belegd (art. 3.1.4)*

Het Convenant vraagt Verzekeraars in het beleggingsbeleid sectoren, activiteiten en/of gedragingen op te nemen waarin zij niet zullen beleggen. In de vragenlijst is dit vertaald naar de vraag of de Verzekeraar een uitsluitingslijst heeft met bedrijven, sectoren, landen en/of gedragingen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 87% van de grote en middelgrote Verzekeraars een eigen uitsluitingslijst had (in 2020: 76%). Dit betreft 100% van de grote Verzekeraars en 84% van de middelgrote Verzekeraars.

- *Informatie over monitoring voortgang implementatie en evaluatie van behaalde prestaties (art. 3.1.5)*

Het Convenant vraagt Verzekeraars in het beleggingsbeleid informatie op te nemen over monitoring op voortgang in implementatie en evaluatie van behaalde prestaties. In de vragenlijst is deze Convenantsverplichting vertaald naar de vraag of de maatschappij beleid heeft opgesteld over hoe de implementatie en voortgang van het ESG-beleggingsbeleid worden gemonitord.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 53% van de grote en middelgrote Verzekeraars beleid heeft opgesteld over hoe de implementatie en voortgang van het ESG-beleggingsbeleid worden gemonitord (in 2020: 62%)⁸. Het betreft 40% van de grote Verzekeraars en 56% van de middelgrote Verzekeraars. Een aantal Verzekeraars verwees uitsluitend naar beleid van de uitvoerder, zonder de eigen rol in het proces te omschrijven, om deze reden zijn antwoorden bijgesteld. De Verzekeraar dient de eigen rol hierin te omschrijven.

- *Periodieke bespreking met polishouders over mogelijkheden en ontwikkelingen op het gebied van verantwoord en duurzaam beleggen (art. 3.1.6i)*

Het Convenant vraagt van Verzekeraars om periodiek met polishouders de mogelijkheden en ontwikkelingen op het gebied van maatschappelijk verantwoord en duurzaam beleggen te bespreken, met als doel bij de polishouders bewustwording te creëren en hen te bewegen ten minste het ESG-beleid van de Verzekeraar te volgen.

Voor de monitoring over 2021 gaven negen van de in totaal 30 grote en middelgrote Verzekeraars aan voor polishouders te beleggen. De Monitoringscommissie constateert dat van deze groep in 2021 33% aan de Convenantsverplichting voldeed (in 2020: 70% van de grote en middelgrote Verzekeraars die aangaven voor polishouders te beleggen)⁹.

⁸ Dit is een afname ten opzichte van 2020. De verklaring voor deze afname is dat dit jaar additionele bewijslast is gevraagd in de hoor-en-wederhoorrunde, waar dit vorig jaar niet het geval was.

⁹ Dit is een afname ten opzichte van 2020. De verklaring voor deze afname is waarschijnlijk dat dit jaar additionele bewijslast is gevraagd in de hoor-en-wederhoorrunde, waar dit vorig jaar niet het geval was.

- *Vermogensbeheerder bewegen te voldoen aan het ESG-beleid (art. 3.1.6ii)*

Het Convenant stelt dat Verzekeraars een inspanningsverplichting hebben om externe vermogensbeheerders te bewegen om zoveel mogelijk te voldoen aan het ESG-beleid van de Verzekeraar. Het Convenant geeft aan dat dit kan plaatsvinden door ESG-beleid in belangrijke mate mee te laten wegen bij de selectie van vermogensbeheerders, vragen te stellen en een dialoog te voeren over het ESG-beleid, de implementatie en transparantie.

Voor de monitoring over 2021 gaven 25 van de in totaal 30 grote en middelgrote Verzekeraars aan belegd vermogen te hebben dat werd beheerd door een externe vermogensbeheerder. De Monitoringscommissie constateert dat van deze groep in 2021 76% voldeed aan deze Convenantsverplichting (in 2020: 81% van de grote en middelgrote Verzekeraars die werkten met een externe vermogensbeheerder).¹⁰

De meest voorkomende methoden die door Verzekeraars worden genoemd, zijn het selecteren van een externe vermogensbeheerder op aansluiting met eigen beleid, het hanteren van ESG-scores van fondsmanagers als selectiecriteria en het bespreken van ESG-kwesties in voortgangsgesprekken met de vermogensbeheerder.

Deelconclusie ESG-beleid grote en middelgrote Verzekeraars

De grote en middelgrote Verzekeraars boeken voortgang bij het in overeenstemming brengen van hun ESG-beleid met de Convenantsverplichtingen. Zo is een duidelijke stijging waar te nemen in het aantal Verzekeraars dat een lijst heeft opgesteld met bedrijven, sectoren, landen en/of gedragingen waarin niet wordt belegd: van 76% in 2020 naar 87% in 2021. Daarnaast is er een toename van het aantal grote en middelgrote Verzekeraars dat alle ESG-due diligence stappen in het beleggingsbeleid heeft geïntegreerd en beschreven: van 14% in 2020 naar 30% in 2021.

De Monitoringscommissie ziet vooral deze laatste stijging als positief, aangezien het opnemen van het (volledige) due diligence proces in het ESG-beleid het startpunt vormt om conform de OESO-richtlijnen en de UNGP's te beleggen. Daarbij constateert zij echter ook dat in absolute zin een score van 30% op deze Convenantsverplichting te laag is, gezien de Convenantsverplichting dat alle Verzekeraars uiterlijk in 2020 het ESG-beleid dienen te hebben aangepast. Verbetering zal in dit verband hoofdzakelijk moeten komen van het opnemen in het ESG-beleid van stap 2 van het due diligence proces ('identificeren en beoordelen van negatieve impacts') door meer middelgrote Verzekeraars en van stappen 5 ('communicatie over due diligence') en 6 ('herstel en verhaal') door meer grote en middelgrote Verzekeraars. Overigens heeft een aantal Verzekeraars in toelichtingen op de vragenlijst aangegeven hun ESG-beleid in 2022 te zullen aanpassen.

Verder constateert de Monitoringscommissie dat de voortgang op onderdelen van het ESG-beleid stagneert. Het betreft de verplichtingen tot het invullen van het beleggingsbeleid conform de OESO-richtlijnen en de UNGP's (van 59% in 2020 naar 60% in 2021) en het opstellen van sector- en/of themagericht beleid (van 31% in 2020 naar 33% in 2021). Daarbij constateert zij ook dat in absolute zin een score van 33% op deze laatste Convenantsverplichting te laag is.

Nog zorgelijker is de constatering dat er met betrekking tot een aantal Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG-beleid achteruitgang is ten opzichte van de

Daarnaast gaven een paar Verzekeraars zelf aan in 2021 niet aan deze Convenantsverplichting uitvoering te hebben gegeven, waar zij dit in 2020 wel hadden gedaan.

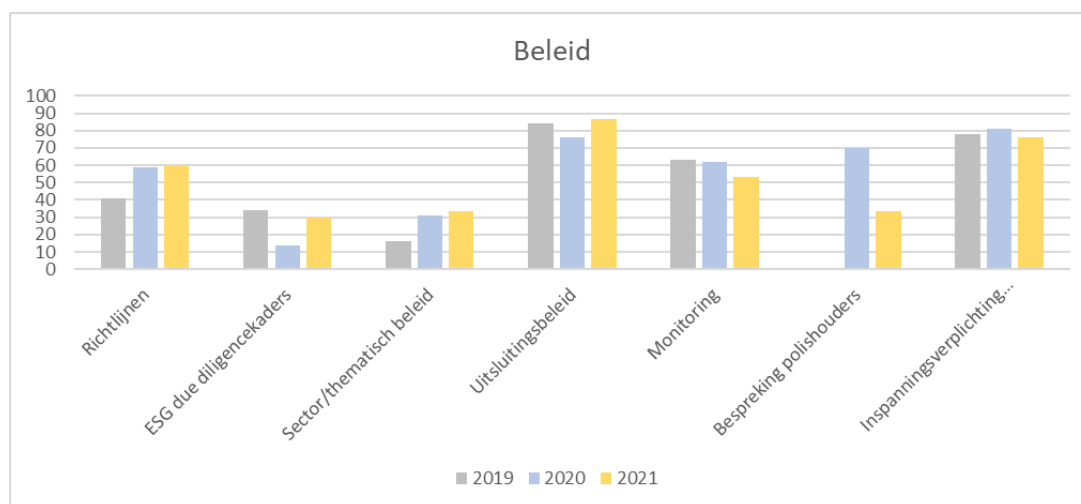
¹⁰ Dit is een afname ten opzichte van 2020. De verklaring voor deze afname is waarschijnlijk dat dit jaar additionele bewijslast is gevraagd in de hoor-en-wederhoorrunde, waar dit vorig jaar niet het geval was.

monitoring over 2020. Het betreft de verplichtingen tot het opnemen in het beleid van een omschrijving van de manier waarop de implementatie en voortgang van het ESG-beleggingsbeleid wordt gemonitord (van 62% in 2020 naar 53% in 2021), het periodiek bespreken met de polishouders van de mogelijkheden en ontwikkelingen op het gebied van verantwoord en duurzaam beleggen (van 70% in 2020 naar 33% in 2021) en het bewegen van externe vermogensbeheerders om te voldoen aan het ESG-beleid van de Verzekeraar (van 81% in 2020 naar 76% in 2021). Ook hier zijn in absolute zin de scores te laag, met een score van 33% op de Convenantsverplichting om periodiek met polishouders mogelijkheden en ontwikkelingen op het gebied van verantwoord en duurzaam beleggen te bespreken als grootse uitschieter in negatieve zin.

Het percentage grote en middelgrote Verzekeraars dat voldoet aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG-beleid betreft slechts 7%, hetgeen een daling is ten opzichte van 2020 (10%). Het betreft 0% van de grote en 8% van de middelgrote Verzekeraars. De deadline voor het voldoen aan de Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG-beleid was (uiterlijk) 5 juli 2020. In principe hadden dus alle Verzekeraars in deze monitoring over 2021 – met als peildatum 31 december 2021 – aan deze verplichtingen moeten voldoen.

De Monitoringscommissie benadrukt opnieuw dat volledige implementatie van de verschillende Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG-beleid van groot belang is voor het welslagen van het Convenant. Immers, het opstellen van ESG-beleid is stap 1 van het due diligence proces en vormt de basis voor de daaropvolgende stappen en de daarmee samenhangende Convenantsverplichtingen ten aanzien van ESG due diligence, transparantie en herstel en verhaal.

Figuur 1: Voortgang ESG-beleid grote en middelgrote Verzekeraars

Tabel 1: Voortgang ESG-beleid grote en middelgrote Verzekeraars

Verplichting	Convenantsverplichtingen	Deadline	Naleving 31 december 2019 (G+MG)	Naleving 31 december 2020 (G+MG)	Naleving 31 december 2021 (G+MG)	Naleving 31 december 2021 (BV) ****
Beleggingsbeleid conform de OESO-richtlijnen en UNGP's	3.1.1.	5 juli 2019*	41%	59%	60%	96%
Kaders voor ESG due diligence procedure in het beleggingsbeleid**	3.1.2.	5 juli 2019*	34%	14%	30%	57%

<i>Sector- en/of themagericht beleid</i>	3.1.3.	5 juli 2019*	16%	31%	33%	75%
<i>Bedrijven, sectoren, landen en/of gedragingen waarin niet wordt belegd</i>	3.1.4.	5 juli 2019*	84%	76%	87%	98%
<i>Informatie over monitoring op voortgang in implementatie en evaluatie van behaalde prestaties****</i>	3.1.5.	5 juli 2019*	63%	62%	53%	42%
<i>Periodieke bespreking met polishouders</i>	3.1.6.i.	5 juli 2019*	-	70%	33%	42%
<i>Vermogensbeheerder bewegen te voldoen aan het ESG-beleid</i>	3.1.6.ii	5 juli 2019*	78%	81%	76%	97%
<i>Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. ESG-beleid</i>	3.1	5 juli 2019*	6%	10%	7%	5%

* Het Convenant biedt mogelijkheid tot uitloop naar uiterlijk 5 juli 2020.

** Vanaf 2020 is gekeken of alle stappen zijn beschreven en geïmplementeerd.

*** Vanaf 2020 uitgevraagd als "Bevat het beleid een beschrijving hoe de praktische toepassing en resultaten worden gemonitord?".

**** Dit betreft het percentage belegd vermogen gemeten over alle Verzekeraars. Hierbij is uitgegaan van het gemiddelde belegd vermogen van de desbetreffende categorie Verzekeraar (groot, middelgroot of klein).

2.1.2 ESG due diligence: stappen 2, 3 en 4 van het due diligence proces

Inleiding

De in deze paragraaf gemonitorde Convenantsverplichtingen zijn vastgelegd in hoofdstuk 4 van het Convenant en zijn gerelateerd aan stappen 2, 3 en 4 van het due diligence proces: 'identificeer en beoordeel negatieve gevolgen in activiteiten, toeleveringsketens en zakelijke relaties', 'stop, voorkom of beperk negatieve gevolgen' en 'monitor praktische toepassing en resultaten' (zie bijlage I van dit rapport voor een overzicht van relevante bepalingen). In het Convenant is afgesproken dat Verzekeraars deze verplichtingen uiterlijk in juli 2021 dienen te hebben geïmplementeerd. Deze implementatie wordt gemeten aan de hand van vier Convenantsverplichtingen, waarop de voortgang in onderstaande paragraaf wordt toegelicht en is samengevat in figuur 2.

- Sectoren identificeren die gevoelig zijn voor ESG-risico's (art. 4.3.1)

Het Convenant vraagt Verzekeraars op basis van algemeen beleid en sector- en/of themaspecifiek beleid, sectoren te identificeren die gevoelig zijn voor ESG-risico's.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 43% van de grote en middelgrote Verzekeraars voldeed aan deze Convenantsverplichting (in 2020: 47%).¹¹ Dit betreft 80% van de grote Verzekeraars en 36% van de middelgrote Verzekeraars.

Redenen om antwoorden bij te stellen betroffen: 1) er werd gerefereerd aan het uitsluitingsbeleid of 2) het was onduidelijk of de geselecteerde thema's of sectoren voortkwamen uit een risicoanalyse in het kader van een ESG due diligence procedure.

- In kaart brengen en beoordelen van mogelijke en daadwerkelijke impacts (art. 4.3.2)

Het Convenant vraagt Verzekeraars om mogelijke en daadwerkelijke negatieve impacts voor benadeelden, waarbij de Verzekeraars via de beleggingsactiviteiten betrokken zijn of kunnen zijn, in kaart te brengen en te beoordelen. In dit verband dienen zij: 1) gebruik te maken van interne en/of externe expertise inzake ESG-risico's; 2) de bedrijven waarin wordt belegd te

¹¹ Dit is een afname ten opzichte van 2020. De verklaring voor deze afname is dat dit jaar additionele bewijslast is gevraagd in de hoor-en-wederhoorrunde, waar dit vorig jaar niet het geval was.

vragen informatie te verstrekken om daadwerkelijke en mogelijke impacts op ESG bij de beleggingen in kwestie te kunnen vaststellen en beoordelen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 27% van de grote en middelgrote Verzekeraars voldeed aan deze Convenantsverplichting (in 2020: 21%). Dit betreft 60% van de grote Verzekeraars en 20% van de middelgrote Verzekeraars.

Redenen om antwoorden bij te stellen waren: 1) uit de gebruikte methodiek bleek niet duidelijk dat zowel mogelijke ("potentiële") als daadwerkelijke negatieve impacts in kaart waren gebracht; 2) niet duidelijk werd dat er daadwerkelijk informatie is opgevraagd (al dan niet via een dataprovider) bij bedrijven waarin is belegd; 3) niet de gehele beleggingsportefeuille was meegenomen in het in kaart brengen en beoordelen van mogelijke en daadwerkelijke negatieve impacts.

- *Uitkomsten impactbeoordelingen integreren in interne processen en treffen van maatregelen (art. 4.3.3)*

Het Convenant vraagt Verzekeraars over te gaan tot het integreren van de uitkomsten van impactbeoordelingen in alle relevante interne processen en het treffen van de nodige maatregelen door uitsluiting, best-in-class selectie, engagement en/of stemmen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 70% van de grote en middelgrote Verzekeraars aan deze Convenantsverplichting voldeed, door één of meerdere van de genoemde acties te ondernemen (in 2020: 52%). Dit betreft 100% van de grote en 64% van de middelgrote Verzekeraars.

De Monitoringscommissie constateert dat 63% van de grote en middelgrote Verzekeraars invloed heeft uitgeoefend via best-in-class.¹² Dit betreft 80% van de grote Verzekeraars en 60% van de middelgrote Verzekeraars.

De Monitoringscommissie constateert dat 60% van de grote en middelgrote Verzekeraars invloed heeft uitgeoefend via uitsluiting.¹³ Dit betreft 100% van de grote Verzekeraars en 56% van de middelgrote Verzekeraars.

Qua type maatregelen constateert de Monitoringscommissie dat 57% van de grote en middelgrote Verzekeraars in 2021 invloed heeft uitgeoefend via engagement (in 2020: 55%). Dit betreft 80% van de grote Verzekeraars en 40% van de middelgrote Verzekeraars. Net als voorgaande jaren varieerde het aantal engagements dat gevoerd werd sterk per Verzekeraar, van enkele tot honderden per jaar.

Het Convenant bepaalt dat in een engagementtraject met bedrijven waarin is belegd en die ook na het maken van tijdsgebonden afspraken blijvend niet voldoen, in laatste instantie een exit-strategie moet worden toegepast. In de vragenlijst is dit vertaald naar de vraag of, als onderdeel van het engagementproces, is opgenomen dat de Verzekeraar een bedrijf uitsluit als het engagementproces niet goed loopt, en zo ja, of dit is voorgekomen. De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 30% van de grote en middelgrote Verzekeraars dit heeft opgenomen in het engagementproces (in 2020: 31%). Dit betreft 100% van de grote Verzekeraars en 16% van de middelgrote Verzekeraars. Van deze groep geeft 89% aan in 2021 ook daadwerkelijk te zijn overgegaan tot uitsluiting op deze basis.

¹² In 2020 is dit niet uitgevraagd. Hier zijn geen gegevens over bekend.

¹³ In 2020 is dit niet uitgevraagd. Hier zijn geen gegevens over bekend.

De Monitoringscommissie constateert dat 47% van de grote en middelgrote Verzekeraars invloed heeft uitgeoefend via stemmen (in 2020: 45%). Dit betreft 100% van de grote Verzekeraars en 36% van de middelgrote Verzekeraars.

1. *Bijhouden effectiviteit maatregelen (art. 4.3.4)*

Het Convenant vraagt Verzekeraars de effectiviteit van de in het kader van het due diligence proces ondernomen acties bij te houden en te beoordelen. Dit is noodzakelijk om genomen maatregelen eventueel bij te kunnen sturen of vervolgacties te kunnen ondernemen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 50% van de grote en middelgrote Verzekeraars voldeed aan deze Convenantsverplichting (in 2020: 55%).¹⁴ Dit betreft 100% van de grote Verzekeraars en 40% van de middelgrote Verzekeraars.

Deelconclusie ESG due diligence grote en middelgrote Verzekeraars

Zoals in voorgaande jaren is benadrukt, ziet de Monitoringscommissie ESG due diligence als de kern van het Convenant. In 2020 stelde de Monitoringscommissie vast dat vooral op het in kaart brengen van de risico's en de daadwerkelijke impacts van de beleggingen grote vooruitgang geboekt diende te worden. De Monitoringscommissie constateert dat dit in 2021 slechts in beperkte mate is gebeurd. Er is een lichte stijging van het aantal grote en middelgrote Verzekeraars dat deze due diligence stap uitvoert: van 21% in 2020 naar 27% in 2021. In absolute zin is een score van 27% echter te laag.

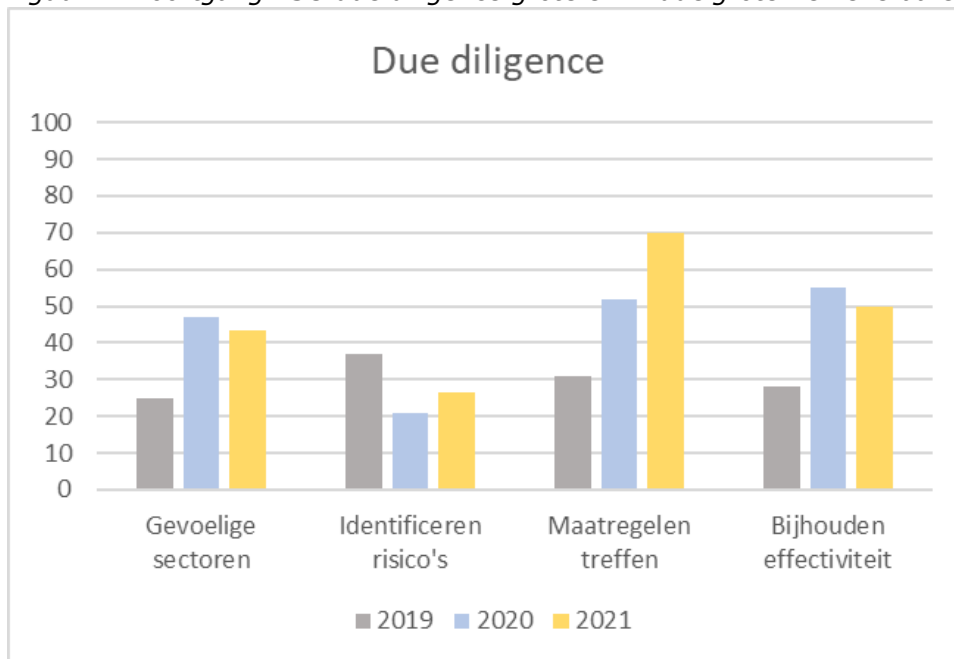
Wel constateert de Monitoringscommissie een duidelijke stijging van het aantal grote en middelgrote Verzekeraars dat de resultaten van de impactbeoordelingen vertaalt in het nemen van maatregelen (één of meerdere acties ondernomen): van 52% in 2020 naar 70% in 2021.

De Monitoringscommissie constateert echter een stagnatie of zelfs een daling als het gaat om de implementatie van alle andere Convenantsverplichtingen met betrekking tot ESG due diligence. Zo is het aantal grote en middelgrote Verzekeraars dat sectoren identificeert die gevoelig zijn voor ESG-risico's gedaald (van 47% in 2020 naar 43% in 2021), net als het aantal Verzekeraars dat de effectiviteit van ondernomen maatregelen bijhoudt (van 55% in 2020 naar 50% in 2021). Kijkend naar genomen maatregelen dan is op vrijwel alle vlakken een stagnatie te zien bij de grote en middelgrote Verzekeraars, namelijk waar het gaat om het uitvoeren van engagement (van 55% in 2020 naar 57% in 2021), het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen (van 45% in 2020 naar 47% in 2021) en het opnemen in het engagementproces dat een bedrijf wordt uitgesloten als het engagementproces niet goed verloopt (van 31% in 2020 naar 30% in 2021).

Over het geheel genomen is het percentage grote en middelgrote Verzekeraars dat voldoet aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG due diligence licht gestegen. In 2021 ligt dit percentage op 10% van de grote en middelgrote Verzekeraars ten opzichte van 7% in 2020. Het betreft 60% van de grote en 0% van de middelgrote Verzekeraars. Ook dit percentage is teleurstellend gezien zowel het naderende einde van de looptijd van het Convenant, als de deadline om alle Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG due diligence te implementeren vóór 5 juli 2020.

¹⁴ Dit is een afname ten opzichte van 2020. De verklaring voor deze afname is waarschijnlijk dat dit jaar additionele bewijslast is gevraagd in de hoor-en-wederhoorrunde, waar dit vorig jaar niet het geval was.

Figuur 2: Voortgang ESG due diligence grote en middelgrote Verzekeraars

Tabel 2: Voortgang ESG due diligence grote en middelgrote Verzekeraars

Verplichting	Convenant verplichting	Deadline	Naleving 31 december 2019 (G+MG)	Naleving 31 december 2020 (G+MG)	Naleving 31 december 2021 (G+MG)	Naleving 31 december 2021 (BV)***
Sectoren identificeren die gevoelig zijn voor ESG-risico's	4.3.1.	5 juli 2020*	>25%**	47%	43%	76%
In kaart brengen en beoordelen van mogelijke en daadwerkelijke impacts	4.3.2.	5 juli 2020*	37%	21%	27%	56%
Uitkomsten impactbeoordelingen integreren in interne processen en treffen van maatregelen	4.3.3.	5 juli 2020*	31%	52%	70%	97%
Bijhouden effectiviteit maatregelen	4.3.4.	5 juli 2020*	28%	55%	50%	94%
Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. ESG due diligence	4.3	5 juli 2020*	22%	7%	10%	54%

* Het Convenant biedt mogelijkheid tot uitloop naar uiterlijk 5 juli 2021.

** Omdat over de voldoening aan deze specifieke Convenantsverplichting geen eenduidige cijfers voorhanden waren, telde dit percentage niet mee in het percentage Verzekeraars dat voldaan had aan alle Convenantsverplichtingen t.a.v. ESG due diligence.

*** Dit betreft het percentage belegd vermogen gemeten over alle Verzekeraars. Hierbij is uitgegaan van het gemiddelde belegd vermogen van de desbetreffende categorie Verzekeraar (groot, middelgroot of klein).

2.1.3 Transparantie en rapportage: stap 5 van het due diligence proces

Inleiding

De in deze paragraaf gemonitorde Convenantsverplichtingen zijn vastgelegd in hoofdstuk 5 van het Convenant en zijn gerelateerd aan stap 5 van het due diligence proces: 'communiceer hoe gevolgen worden aangepakt' (zie bijlage I van dit rapport voor een overzicht van relevante bepalingen). In het Convenant is geen bepaling opgenomen over de deadline voor implementatie van deze verplichtingen. Deze implementatie wordt gemeten aan de hand van 5 Convenantsbepalingen, waarop de voortgang in onderstaande paragraaf wordt toegelicht en is samengevat in figuur 3.

- *ESG-beleid publiceren en aangeven hoe dit is doorgevoerd in het beleggingsbeleid (art.5.2.1)*

Het Convenant vraagt Verzekeraars het ESG-beleid te publiceren en aan te geven hoe het ESG-beleid is doorgevoerd in het beleggingsbeleid.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 63% van de grote en middelgrote Verzekeraars voldeed aan deze Convenantsverplichting (in 2020: 83%).¹⁵ Het betreft 80% van de grote Verzekeraars en 60% van de middelgrote Verzekeraars.

- *Een overzicht publiceren van bedrijven die worden uitgesloten van beleggingen (art. 5.2.2)*

Het Convenant vraagt Verzekeraars waarbij 'uitsluiting' deel uitmaakt van het ESG-beleid (in die zin dat zij in het beleggingsbeleid sectoren, activiteiten en/of gedragingen hebben opgenomen waarin de Verzekeraars niet zullen beleggen) een overzicht te publiceren van bedrijven die worden uitgesloten van beleggingen vanwege hun activiteiten of gedragingen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 57% van de grote en middelgrote Verzekeraars op wie deze bepaling van toepassing was, voldeed aan deze Convenantsverplichting (in 2020: 76%). Het betreft 100% van de grote Verzekeraars en 48% van de middelgrote Verzekeraars.

- *Jaarlijks informatie publiceren over investeringskeuzes, stemgedrag, dialoog en engagement en stakeholder-engagement (art. 5.2.3)*

Het Convenant vraagt Verzekeraars jaarlijks bepaalde informatie te publiceren over 1) de investeringskeuzes; 2) het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en de dialoog en het engagement dat plaatsvindt met bedrijven waarin wordt belegd; 3) hoe het ESG-beleid wordt besproken met belanghebbenden (stakeholder-engagement).

- *Investeringskeuzes (art. 5.2.3i)*

Voor de investeringskeuzes vraagt het Convenant van Verzekeraars: a) informatie te publiceren over de economische sectoren waarin zij beleggen of, als dat de voorkeur heeft, b) een lijst van i) bedrijven en/of beleggingsfondsen waarin zij beleggen en/of ii) bedrijven waarin de beleggingsfondsen beleggen die worden beheerd door fondsbeheerders die tot hetzelfde verzekeringsconcern behoren per 31 december van elk jaar. Dit betekent dat Verzekeraars die aangeven een lijst van bedrijven te publiceren waarin de Verzekeraar heeft belegd en/of een

¹⁵ Dit is een afname ten opzichte van 2020. Verschillende Verzekeraars gaven dit jaar zelf aan niet beschreven te hebben hoe het ESG-beleid is doorgevoerd in het beleggingsbeleid, waar dit element vorig jaar niet werd uitgevraagd.

lijst van bedrijven waarin eigen beleggingsfondsen beleggen te publiceren, voldoen aan deze Convenantsverplichtingen en dat hetzelfde geldt voor Verzekeraars die aangeven informatie te hebben gepubliceerd over economische sectoren waarin wordt belegd.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 57% van de grote en middelgrote Verzekeraars voldeed aan deze Convenantsverplichting (in 2020: 48%). Het betreft 80% van de grote Verzekeraars en 52% van de middelgrote Verzekeraars.

- *Stemgedrag, dialoog en engagement (art. 5.2.3ii)*

Voor het publiceren van informatie over stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en de dialoog en het engagement die plaatsvinden met bedrijven waarin wordt belegd, valt de Convenantsverplichting uiteen in drie aspecten, namelijk (het publiceren van informatie over): a) stemmen op aandeelhoudersvergaderingen; b) dialoog en engagement; en c) het aanwenden van invloed ter bevordering van transparantie over het stemgedrag van eigen beleggingsfondsen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 70% van de grote en middelgrote Verzekeraars op wie deze verplichting van toepassing was ten minste over één van de drie aspecten heeft gerapporteerd (in 2020: 55%). Het betreft 100% van de grote Verzekeraars en 64% van de middelgrote Verzekeraars.

Wat betreft het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen vraagt het Convenant van Verzekeraars het stemgedrag op aandeelhoudersvergaderingen van bedrijven waarin zij met directe beleggingen voor eigen rekening of voor polishouders beleggen, weer te geven en daarbij aan te geven hoe er gestemd is over ESG-onderwerpen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 54% van alle grote en middelgrote Verzekeraars op wie deze verplichting van toepassing was transparant was over stemgedrag (in 2020: 71%).¹⁶ Dit betreft 60% van de grote Verzekeraars en 50% van de middelgrote Verzekeraars.

Wat betreft dialoog en engagement vraagt het Convenant van Verzekeraars: 1) weer te geven met hoeveel bedrijven engagement wordt gevoerd en over welke onderwerpen; 2) inzicht te verschaffen in de voortgang van de engagementtrajecten, voor zover dienstig ook voor stille engagementtrajecten; en 3) ten aanzien van afgeronde engagement weer te geven welke resultaten dit heeft opgeleverd.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 82% van de grote en middelgrote Verzekeraars transparant was over dialoog en engagement (in 2020: 71%). Het betreft 100% van de grote Verzekeraars en 75% van de middelgrote Verzekeraars.

Tot slot vraagt het convenant van Verzekeraars hun invloed aan te wenden ter bevordering van transparantie over het stemgedrag van eigen beleggingsfondsen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 80% van de grote en middelgrote Verzekeraars op wie deze Convenantsverplichting van toepassing was, op deze wijze invloed

¹⁶ Dit is een afname ten opzichte van 2020. Deze daling kan waarschijnlijk worden verklaard doordat een aantal van de Verzekeraars die vorig jaar wel aan deze vraag voldeden, dit jaar niet de benodigde publiekelijke beschikbare rapportages konden overleggen.

heeft uitgeoefend.¹⁷ Het betreft 100% van de grote Verzekeraars en 50% van de middelgrote Verzekeraars.

- *Stakeholder-engagement (art. 5.2.3iii)*

Rondom stakeholder-engagement (het bespreken van ESG-beleid met belanghebbenden) vraagt het Convenant Verzekeraars twee dingen aan te geven, indien van toepassing: 1) hoe de inspanningsverplichting richting vermogensbeheerders is ingevuld; 2) hoe (gezamenlijk) invloed is aangewend om vermogensbeheerders en fondsbeheerders ertoe te bewegen bedrijfsnamen openbaar te maken. Deze bepaling is voor de Monitoring over 2021 vertaald in twee vragen: 1) of de Verzekeraar jaarlijks informatie publiceert over hoe de inspanningsverplichting ten aanzien van het bespreken van het ESG-beleid met externe vermogensbeheerders is ingevuld; 2) of de Verzekeraar jaarlijks informatie publiceert over hoe (gezamenlijk) invloed is aangewend om vermogensbeheerders en fondsbeheerders ertoe te bewegen bedrijfsnamen openbaar te maken.¹⁸

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 18% van de grote en middelgrote Verzekeraars op wie deze Convenantsbepaling van toepassing was¹⁹, op deze wijze invloed heeft uitgeoefend. Het betreft 0% van de grote Verzekeraars en 21% van de middelgrote Verzekeraars.

Met betrekking tot het bespreken van het ESG-beleid met externe vermogensbeheerders constateert de Monitoringscommissie dat in 2021 17% van de Verzekeraars waarop deze verplichting van toepassing is, voldoet aan deze Convenantsverplichting.²⁰ Dit betreft 0% van de grote Verzekeraars en 19% van de middelgrote Verzekeraars.

Met betrekking tot het aanwenden van invloed om vermogensbeheerders en fondsbeheerders ertoe te bewegen bedrijfsnamen openbaar te maken, constateert de Monitoringscommissie dat in 2021 6% van de grote en middelgrote Verzekeraars waarop deze bepaling van toepassing is, voldeed aan deze Convenantsverplichting.²¹ Dit betreft 0% van de grote Verzekeraars en 7% van de middelgrote Verzekeraars.

Deelconclusie transparantie en rapportage grote en middelgrote Verzekeraars

Op de transparantieverplichtingen waarbij een vergelijking mogelijk is, zijn er twee verplichtingen waarbij vooruitgang is geconstateerd. Een duidelijke stijging is waar te nemen met betrekking tot de verplichting om informatie over investeringskeuzes te publiceren: van

¹⁷ In 2020 werden de gerapporteerde cijfers met betrekking tot deze Convenantsverplichting als onvoldoende betrouwbaar geacht om in de Monitoring over 2020 mee te nemen: in de eigen rapportage in 2020 gaf een groot deel van de Verzekeraars aan dat deze verplichting niet op hen van toepassing was. Daarnaast constateerde de Monitoringscommissie op basis van de toelichtingen dat een deel van de Verzekeraars deze vraag niet goed heeft begrepen.

¹⁸ In 2020 is deze verplichting vertaald naar de vraag of de Verzekeraar jaarlijks informatie publiceert over hoe de inspanningsverplichting ten aanzien van het bespreken van het ESG-beleid met vermogensbeheerders is ingevuld door tenminste fondsbeheerders te bewegen bedrijfsnamen openbaar te maken.

¹⁹ De eerste vraag is enkel gesteld aan Verzekeraars met een externe vermogensbeheerder. De tweede vraag is enkel gesteld aan alle Verzekeraars. Bij de laatste vraag was niet van toepassing een antwoord optie, hiervan is sprake indien er geen vermogensbeheerders en fondsbeheerders zijn waar de Verzekeraar gebruik van maakt, of indien de vermogensbeheerder/fondsbeheerder al alle bedrijfsnamen publiceert.

²⁰ In 2020 werden de gerapporteerde cijfers met betrekking tot deze Convenantsverplichting als onvoldoende betrouwbaar geacht om in de Monitoring over 2020 mee te nemen: uit de rapportage bleek dat deze vraag onduidelijkheid heeft geschapt bij de Verzekeraars over de interpretatie ervan.

²¹ In 2020 werden de gerapporteerde cijfers met betrekking tot deze Convenantsverplichting als onvoldoende betrouwbaar geacht om in de Monitoring over 2020 mee te nemen: uit de rapportage blijkt dat deze vraag onduidelijkheid heeft geschapt bij de Verzekeraars over de interpretatie ervan.

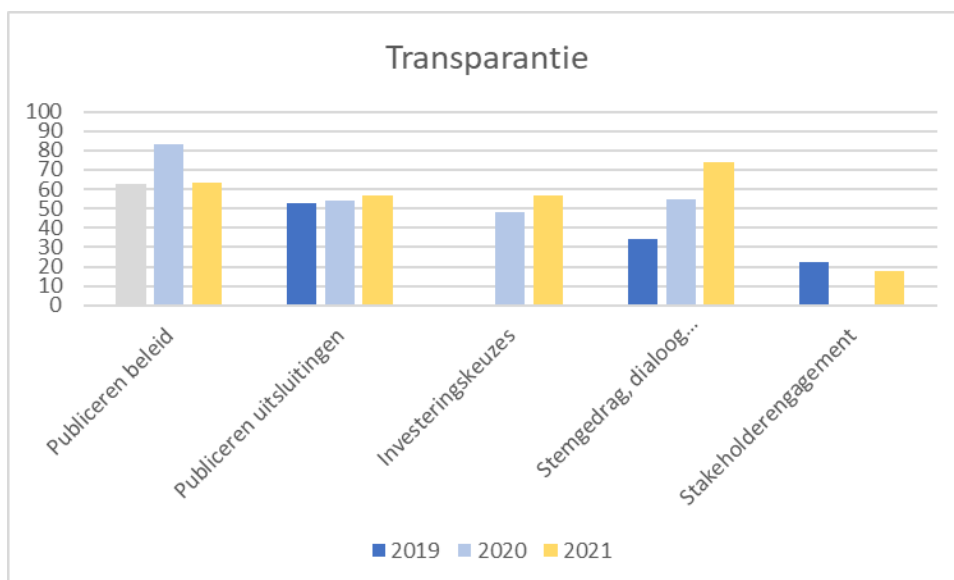
48% in 2020 naar 57% in 2021. Verder is een stijging geconstateerd met betrekking tot het publiceren van informatie over stemgedrag, dialoog en/of engagement (dus: ten minste één van de drie aspecten), voor de Verzekeraars op wie deze verplichting van toepassing is: van 55% in 2020 naar 70% in 2021.

Wordt specifiek gekeken naar transparantie over stemgedrag van Verzekeraars, dan constateert de Monitoringscommissie echter een forse daling: van 71% in 2020 naar 54% in 2021. Datzelfde geldt voor de Convenantsverplichting tot het publiceren van uitgesloten bedrijven: van 76% in 2020 naar 57% in 2021.

De Monitoringscommissie constateert dat het percentage grote en middelgrote Verzekeraars dat in 2021 voldeed aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van transparantie op 0% uitkomt. Dit is een daling ten opzichte van vorig jaar, toen dit 21% van de (middel)grote Verzekeraars betrof. Deze daling lijkt mede te verklaren door het feit dat de vragen met betrekking tot art. 5.2.3.iii (bespreken ESG-beleid met belanghebbenden) dit jaar meewegen in het percentage en Verzekeraars juist met de implementatie van deze Convenantsverplichting erg achterlopen. Deze vragen waren in de monitoring over 2020 jaar niet meegerekend omdat ze verkeerd waren uitgevraagd.

Met betrekking tot de drie Convenantsverplichtingen waarbij een stijging is geconstateerd, zou een 100% score van de grote en middelgrote Verzekeraars voor het einde van de looptijd van het Convenant nog mogelijk kunnen zijn, alhoewel bij de Convenantsverplichtingen ten aanzien van transparantie over investeringskeuzes het percentage naleving in absolute zin niet heel hoog is. Tegelijkertijd geven de overige resultaten, waaronder de sterke daling van de transparantie over stemgedrag en het lage absolute percentage waar het gaat om stakeholder-engagement, reden tot twijfel over de haalbaarheid van volledige naleving van deze bepalingen voor het einde van de looptijd van het Convenant.

Figuur 3: Voortgang transparantie en rapportage grote en middelgrote Verzekeraars

Tabel 3: Voortgang transparantie en rapportage grote en middelgrote Verzekeraars

Verplichting	Convenantsverplichting	Deadline	Naleving 31 december 2019 (G+MG)	Naleving 31 december 2020 (G+MG)	Naleving 31 december 2021 (G+MG)	Naleving 31 december 2021 (BV)*****
ESG-beleid publiceren en aangeven hoe dit is doorgevoerd in het beleggingsbeleid	5.2.1.	n.v.t.*	63%	83%	63%***	78%
Een overzicht publiceren van bedrijven die worden uitgesloten van beleggingen	5.2.2.	n.v.t.*	53%	76%	57%	95%
Jaarlijks informatie publiceren over investeringskeuzes	5.2.3.i.	n.v.t.*	...**	48%	57%	77%
Jaarlijks informatie publiceren over stemgedrag, dialoog en engagement	5.2.3.ii.	n.v.t.*	34%	55%	70%****	94%
Jaarlijks informatie publiceren over stakeholder-engagement	5.2.3.iii.	n.v.t.*	22%	...**	18%	6%
Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. transparantie	5.2	n.v.t.*	9%	21%	0%	>1%

* Het Convenant bepaalt geen specifieke tijdslijn voor de Convenantsverplichtingen op het gebied van transparantie.

** Omdat over de voldoening aan deze specifieke Convenantsverplichting geen eenduidige cijfers voorhanden waren, telde dit percentage niet mee in het percentage Verzekeraars dat voldaan had aan alle Convenantsverplichtingen t.a.v. transparantie.

*** De vorige jaren is niet uitgevraagd of ook is aangegeven hoe het ESG-beleid is doorgevoerd in het beleggingsbeleid. Dit jaar is dit wel gebeurd.

**** De percentages van Convenantsbepaling 5.2.3.ii betreffen een samengesteld percentage (dialoog 54% en engagement 82%).

***** Dit betreft het percentage belegd vermogen gemeten over alle Verzekeraars. Hierbij is uitgegaan van het gemiddelde belegd vermogen van de desbetreffende categorie Verzekeraar (groot, middelgroot of klein).

2.1.4 Herstel en verhaal: stap 6 van het due diligence proces

Inleiding

De in deze paragraaf gemonitorde Convenantsverplichtingen zijn vastgelegd in hoofdstuk 6 van het Convenant en zijn gerelateerd aan stap 6 van het due diligence proces: 'zorg voor herstelmaatregelen of werk hieraan mee, indien van toepassing'. In het Convenant is geen bepaling opgenomen over de deadline voor implementatie van deze verplichtingen. Deze implementatie wordt gemeten aan de hand van 3 Convenantsbepalingen, waarop de voortgang in onderstaande paragraaf wordt toegelicht en is samengevat in figuur 4.

- *Involed aanwenden om bedrijven waarin is belegd verantwoordelijkheid te laten nemen m.b.t. herstel en verhaal (art. 6.2)*

Het Convenant vraagt Verzekeraars hun invloed aan te wenden om de bedrijven waarin is belegd ertoe aan te zetten hun verantwoordelijkheid te nemen, conform de OESO-richtlijnen en de UNGP's, waar het aankomt op het voorzien in of meewerken aan herstel en/of verhaal wanneer deze bedrijven negatieve impacts hebben veroorzaakt of daaraan hebben bijgedragen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 31% van de grote en middelgrote Verzekeraars aan deze Convenantsverplichting voldeed (in 2020: 24%). Dit betreft 60% van de grote en 25% van de middelgrote Verzekeraars. De Verzekeraars die voldeden aan deze verplichting hebben in alle gevallen gebruik gemaakt van engagement, zelf of via de externe dienstverlener, om invloed uit te oefenen op de betreffende bedrijven.

Uit de toelichtingen van een aantal verzekeraars blijkt dat er verwarring bestaat ten aanzien van hun rol waar het gaat om het stimuleren van herstel en verhaal bij bedrijven waar negatieve impacts zich daadwerkelijk hebben voorgedaan en hoe dit verschilt van engagement gericht op het stoppen voorkomen of beperken van negatieve impacts. Daarnaast beschikte een aantal Verzekeraars niet over de daadwerkelijke rapportages. Om deze redenen heeft de Monitoringscommissie antwoorden bijgesteld.

- *Verantwoordelijkheid nemen m.b.t. toegang tot herstel bij bijdragen aan negatieve impacts (art. 6.3)*

Het Convenant geeft aan dat ook beleggers in specifieke gevallen kunnen bijdragen aan ("contributing to") negatieve impacts die zijn veroorzaakt door de bedrijven waarin is belegd. In dat geval kunnen zij ook zelf verantwoordelijk zijn voor het bieden van toegang tot herstel en/of verhaal. In de vragenlijst is dit vertaald naar de vragen "Heeft uw maatschappij vastgesteld dat zij heeft bijgedragen aan een negatieve impact?" en "Heeft uw maatschappij bijgedragen aan toegang tot herstel of verhaal met betrekking tot die negatieve impact?"

Van de grote en middelgrote Verzekeraars heeft in 2021 17% aangegeven te hebben vastgesteld dat zij hebben bijgedragen aan een negatieve impact. De Monitoringscommissie heeft dit antwoord bijgesteld naar 0%. Net als in 2020 blijkt er onduidelijkheid te bestaan over het verschil tussen "directly linked to" en "contributing" in de context van de richtlijnen. Uit de toelichtingen blijkt dat een aantal Verzekeraars veronderstelt dat er automatisch sprake is van "contributing" wanneer er bij een bedrijf in de beleggingsportefeuille een negatieve impact wordt geconstateerd, wat niet het geval is. Deze begripsverwarring heeft mogelijk doorgewerkt in de beantwoording van de vragen.

De Monitoringscommissie constateert op basis van de toelichtingen en bewijslast dat in geen van de gevallen waarover gerapporteerd is, daadwerkelijk sprake lijkt te zijn geweest van bijdrage aan een negatieve impact. Omdat deze bepaling in 2021 aldus op geen enkele Verzekeraar van toepassing lijkt te zijn geweest, is het niet mogelijk om te rapporteren over de naleving ervan.

- *Versterken van klachtenmechanismen op operationeel niveau (art. 6.4)*

Het Convenant vraagt van Verzekeraars dat zij, al dan niet in samenwerking met de andere Convenantspartijen, hun invloed zullen aanwenden om klachtenmechanismen op operationeel niveau en/of andere mechanismen die toegang tot herstel en verhaal bevorderen, te versterken.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 21% van de grote en middelgrote Verzekeraars voldeed aan deze Convenantsverplichting (in 2020: 24%). Het betreft 80% van de grote en 8% van de middelgrote Verzekeraars.

- *Ontvangen meldingen van vermeende inbreuken op de OESO-richtlijnen*

Het Convenant bepaalt dat vermeende inbreuken op de OESO-richtlijnen en de UNGP's gemeld dienen te kunnen worden bij de betrokken Verzekeraar, indien melding daarvan bij de eerstverantwoordelijke op operationeel niveau niet tot een gewenst resultaat heeft geleid. Deze meldingen geschieden bij voorkeur gebundeld via bijvoorbeeld ngo's, vakbond of slachtofferverenigingen.

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 17% van de grote en middelgrote Verzekeraars een of meerdere meldingen heeft ontvangen van inbreuken op de OESO-richtlijnen of UNGP's door bedrijven waarin deze Verzekeraar belegt (in 2020: 3%). Het betreft 0% van de grote en 20% van de middelgrote Verzekeraars. Het aantal gerapporteerde meldingen varieert sterk, hetgeen suggereert dat er geen eenduidigheid bestaat over wat verstaan wordt onder een melding in de zin van dit Convenantsartikel. Dit beeld wordt versterkt door het feit dat een aantal Verzekeraars hun antwoord zelf naar "nee" hebben bijgesteld naar aanleiding van extra toelichting in de hoor- en wederhoorfase.

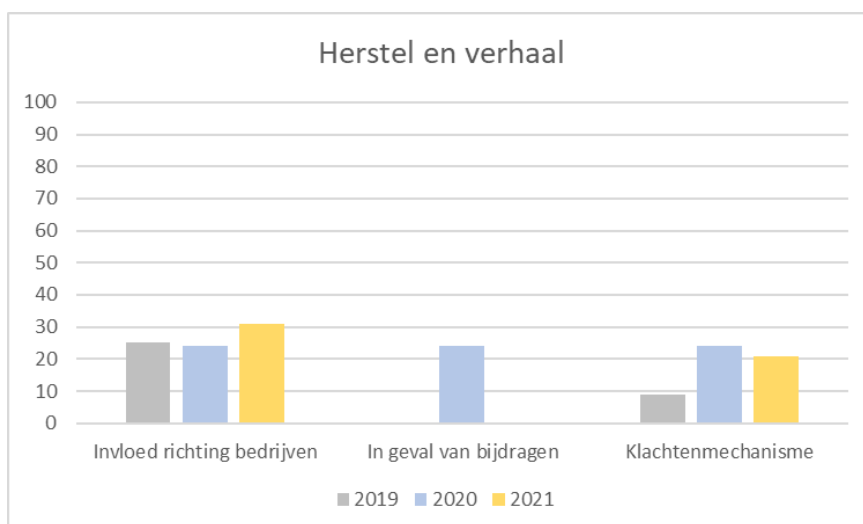
- *Deelconclusie herstel en verhaal grote en middelgrote Verzekeraars*

Uit de monitoring over 2021 blijkt dat bij Verzekeraars nog steeds veel verwarring bestaat rondom de uitwerking van stap 6 van het due diligence proces ('zorg voor herstelmaatregelen of werk hieraan mee, indien van toepassing') in de beleggingspraktijk. Het gaat dan enerzijds over hun rol bij het stimuleren van herstel en verhaal door de bedrijven waarin is belegt en anderzijds over het verschil tussen "directly linked to" en "contributing". Dit laatste komt met name tot uiting in de rapportage met betrekking tot de Convenantsverplichting om verantwoordelijkheid te nemen met betrekking tot toegang tot herstel bij bijdragen aan negatieve impacts. Deze blijkt dit jaar, in tegenstelling tot wat in de rapportage is aangegeven, op geen enkele Verzekeraar van toepassing te zijn omdat er geen sprake lijkt te zijn geweest van "contributing" situaties.

Ondanks de begripsverwarring constateert de Monitoringscommissie een duidelijke stijging met betrekking tot de Convenantsverplichting dat Verzekeraars geacht worden om invloed aan te wenden om bedrijven waarin is belegt verantwoordelijkheid te laten nemen met betrekking tot herstel en verhaal (van 24% in 2020 naar 31% in 2021). Desalniettemin blijft het percentage grote en middelgrote Verzekeraars dat deze verplichting naleeft in absolute zin laag. De Monitoringscommissie constateert een lichte achteruitgang waar het gaat om het percentage grote en middelgrote Verzekeraars dat zich inzet om klachtenmechanismen op operationeel niveau te versterken (van 24% in 2020 naar 21% in 2021).

De Monitoringscommissie constateert dat het percentage grote en middelgrote Verzekeraars dat in 2021 voldeed aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van herstel en verhaal op 14% uitkomt. Het betreft 60% van de grote en 5% van de middelgrote Verzekeraars. Dit is een daling ten opzichte van vorig jaar, toen dit 21% van de (middel)grote Verzekeraars betrof.

Figuur 4: Voortgang herstel en verhaal grote en middelgrote Verzekeraars

Tabel 4: Voortgang herstel en verhaal grote en middelgrote Verzekeraars

Verplichting	Convenantsverplichting	Deadline	Naleving 31 december 2019 (G+MG)	Naleving 31 december 2020 (G+MG)	Naleving 31 december 2021 (G+MG)	Naleving 31 december 2021 (BV) ****
<i>Invloed aanwenden om bedrijven waarin is belegd verantwoordelijkheid te laten nemen m.b.t. herstel en verhaal</i>	6.2.	n.v.t.*	25%	24%	31%	57%
<i>Verantwoordelijkheid nemen m.b.t. toegang tot herstel bij bijdragen aan negatieve impacts</i>	6.3.	n.v.t.*	...**	24%***	n.v.t.	0%
<i>Invloed aanwenden bij het versterken van klachtenmechanismen op operationeel niveau</i>	6.4.	n.v.t.*	9%	24%	21%	73%
<i>Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. herstel en verhaal</i>	6	n.v.t.*	9%	21%	14%	55%

* Het Convenant bepaalt geen specifieke tijdslijn voor de Convenantsverplichtingen op het gebied van transparantie.

** Geen informatie beschikbaar.

*** Percentage niet meegerekend in de berekening van naleving van alle Convenantsverplichtingen t.a.v. herstel en verhaal omdat op basis van de vraagstelling niet vastgesteld kon worden of de Convenantsverplichting was nageleefd.

**** Dit betreft het percentage belegd vermogen gemeten over alle Verzekeraars. Hierbij is uitgegaan van het gemiddelde belegd vermogen van de desbetreffende categorie Verzekeraar (groot, middelgroot of klein).

2.2 Bevindingen kleine Verzekeraars (kwalitatief)

Zoals besproken in de inleiding (onder "Monitoring 2021 kleine Verzekeraars") zijn er als gevolg van veranderingen in de monitoring over 2021 geen gecontroleerde, vergelijkbare gegevens beschikbaar over de naleving van de Convenantsbepalingen door de kleine Verzekeraars. De (niet-bijgestelde) cijfers van de *self-assessments* zijn te vinden in bijlage II van dit rapport. Daarnaast zijn er kwalitatieve bevindingen beschikbaar op basis van de monitoringssessies met kleine Verzekeraars. Gedurende deze sessies is in algemene zin (dus niet op basis van specifieke Convenantsartikelen) gesproken over: 1) ESG-beleid; 2) ESG due diligence; 3) Transparantie; en 4) Herstel en verhaal. In deze paragraaf zullen de meest in het oog springende bevindingen met betrekking tot elk van deze thema's verkort weergegeven worden.

1. ESG-beleid

Het doel van het opstellen van sector en/of thematisch beleid is niet duidelijk voor veel kleine Verzekeraars. Daarbij benoemden kleine Verzekeraars als obstakel voor het opstellen van sector en/of themagericht beleid dat bepaalde beleggingsbeslissingen niet zwart-wit zijn en context-gevoelig. Tijdens de sessies is benadrukt dat de ruimte om als belegger verschillende keuzes te maken in verschillende omstandigheden, omschreven kan worden in beleid. Anderzijds bleek dat verschillende kleine Verzekeraars die dergelijk beleid niet hebben, wel een visie hebben op beleggen binnen bepaalde sectoren en/of thema's en betrokken zijn bij het maken van keuzes hieromtrent.

Daarnaast blijkt niet altijd duidelijk te zijn voor kleine Verzekeraars dat zij middels uitbesteding aan hun vermogensbeheerder invulling kunnen geven aan (veel van) de Convenantsverplichtingen. Hierdoor hebben veel kleine Verzekeraars ten onrechte het idee dat zij in het geheel niet kunnen voldoen aan het Convenant, omdat zij de praktische uitvoering van hun beleid uitbesteden.

De invloed die kleine Verzekeraars kunnen aanwenden om informatie te ontvangen vanuit de vermogensbeheerder wordt verschillend ervaren. Enerzijds kwamen voorbeelden voorbij van kleine Verzekeraars die vrij intensief contact onderhouden met hun vermogensbeheerders en bewust voor een kleine vermogensbeheerder kiezen, zodat zij dit contact ook kunnen hebben. Anderzijds hebben kleine Verzekeraars soms een beperkte keuze uit beschikbare vermogensbeheerders. Aanvullende diensten zoals nodig voor de implementatie van het Convenant zijn in een dergelijke afweging van ondergeschikt belang bij de keuze voor een vermogensbeheerder. Meerdere kleine Verzekeraars gaven aan niet als klant te worden geaccepteerd door een aantal vermogensbeheerders met een duurzame focus omdat zij een te klein belegd vermogen hebben.

Met betrekking tot informatieverstrekking door de vermogensbeheerders aan kleine Verzekeraars werd genoemd dat, buiten de standaard informatie die wordt aangeboden aan alle klanten, het een obstakel is om informatie over de implementatie van due diligence beleid te ontvangen. Vanuit de kleine Verzekeraars is dan ook de wens uitgesproken om, via het Convenant of het Verbond van Verzekeraars, gezamenlijk vermogensbeheerders aan te spreken teneinde invloed uit te oefenen op ESG-beleid en -informatieverschaffing.

2. ESG due diligence

Met betrekking tot maatregelen als stemmen en engagement bestaat onder kleine Verzekeraars vooral het sentiment dat een vermogensbeheerder namens verschillende klanten stemt, en dat het niet altijd voelt alsof een stem wordt uitgebracht namens één klant. Hierdoor hebben kleine Verzekeraars niet het gevoel dat maatregelen echt namens hen worden genomen. Ook hier bleek informatieverstrekking vanuit de uitvoerder richting de kleine Verzekeraars een belangrijk element te zijn, maar tevens een obstakel voor de kleine Verzekeraars om te voldoen aan hun verplichting om de effectiviteit van maatregelen bij te houden.

3. Transparantie

Kleine Verzekeraars stemmen hun publicaties veelal af op de behoeftes van hun leden. Tijdens de monitoringssessies noemden meerdere kleine Verzekeraars als obstakel dat de transparantievereisten van het Convenant niet aansluiten bij de behoeftes van hun leden en dat weinig tot geen publicaties daadwerkelijk worden gelezen door de leden. Daarnaast werd de beperkte beschikbaarheid van middelen bij sommige kleine Verzekeraars om in te zetten op meer transparantie via de website als obstakel genoemd om te voldoen aan de Convenantsverplichtingen. Met betrekking tot dit obstakel bleek dat het voor het merendeel van de kleine Verzekeraars tot nu toe onduidelijk was dat zij aan veel van de transparantie verplichtingen kunnen voldoen, bijvoorbeeld door op hun eigen website middels een link te verwijzen naar de website van de uitvoerder, om zo het publiek te begeleiden naar de benodigde rapportages.

4. Herstel en verhaal

Kleine Verzekeraars zijn nog niet of nauwelijks bezig met herstel en verhaal. Dit heeft mede te maken met de manier van beleggen, die voornamelijk via fondsen verloopt. De kleine Verzekeraars voelen zich vaak 'te klein' om invloed te kunnen uitoefenen op fondsbeheerders met betrekking tot dit onderwerp. De kleine Verzekeraars geven aan dat de producten van het Convenant die zien op dit onderwerp nog weinig ondersteuning bieden, omdat de aanpak niet aansluit bij hun praktijk en/of voor hen niet haalbaar is.

Herstel en verhaal is ingewikkeld om zo in te regelen dat het goed toegepast wordt als er schade optreedt. In de monitoringssessies is besproken hoe het in de screening kan worden meegenomen en hoe dataproviders dit meenemen; de ene provider neemt herstel en verhaal mee in het governance hoofdstuk, de ander weer op een andere manier.

2.3 Overkoepelende conclusies en aanbevelingen

Inleiding

De Convenantpartijen hebben eind 2021 in reactie op een aanbeveling in het derde Monitoringsrapport gezamenlijk de gestelde doelen van het Convenant herbevestigd, hetgeen naar de mening van de Monitoringscommissie van belang was om draagvlak te creëren om deze doelstellingen ook daadwerkelijk binnen de gestelde termijn te realiseren.²² Om dit mogelijk te maken zullen Verzekeraars in het laatste Convenantsjaar een aanzienlijke ²² In deze paragraaf formuleert de Monitoringscommissie enkele overkoepelende conclusies en doet zij aanbevelingen richting de de Verzekeraarsgeleding. Daarbij baseert zij zich op een beoordeling van de in paragraaf 2.1 gerapporteerde kwantitatieve gegevens en de interviews die zijn gehouden met verschillende Verzekeraars. In beginsel zijn de in deze paragraaf geformuleerde overkoepelende conclusies niet gebaseerd op de bevindingen ten aanzien van de naleving door de kleine Verzekeraars. De Monitoringscommissie neemt waar relevant echter wel enkele van de kwalitatieve gegevens die zijn voortgekomen uit de Monitoringsessies met de kleine Verzekeraars mee in haar overkoepelende conclusies en aanbevelingen.

Voortgang in de naleving van de Convenantsverplichtingen door de grote en middelgrote Verzekeraars

In de monitoring over 2021 voldoet 7% van de grote en middelgrote Verzekeraars aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG-beleid, hetgeen een daling is ten opzichte van 2020 (10%). Het percentage grote en middelgrote Verzekeraars dat voldoet aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG due diligence is licht gestegen naar 10% (7% in 2020). Wordt gekeken naar de Convenantsverplichtingen op het gebied van transparantie, dan blijkt dat in 2021 geen van de grote en middelgrote Verzekeraars voldoet aan alle Convenantsverplichtingen op dit gebied, ondanks het feit dat er wel een aantal positieve ontwikkelingen zijn geconstateerd. Het percentage grote en middelgrote Verzekeraars dat voldoet aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van herstel en verhaal is 14%, wat een achteruitgang is ten opzichte van vorig jaar (21 %).

Naast de over het geheel genomen beperkte voortgang in de naleving van de Convenantsverplichtingen, valt vooral op dat in absolute zin de percentages grote en middelgrote Verzekeraars die alle verplichtingen naleven op elk van de deelonderwerpen (welke overeenkomen met de verschillende stappen van het due diligence proces), zeer laag zijn, zeker met het oog op de resterende looptijd van het Convenant. Wanneer enkel gekeken wordt naar de percentages van de grote Verzekeraars die voldoen aan alle Convenantsverplichtingen op de verschillende deelonderwerpen, dan is het beeld iets positiever. Er is echter geen enkele grote Verzekeraar die voldoet aan alle Convenantsverplichtingen op alle deelonderwerpen.

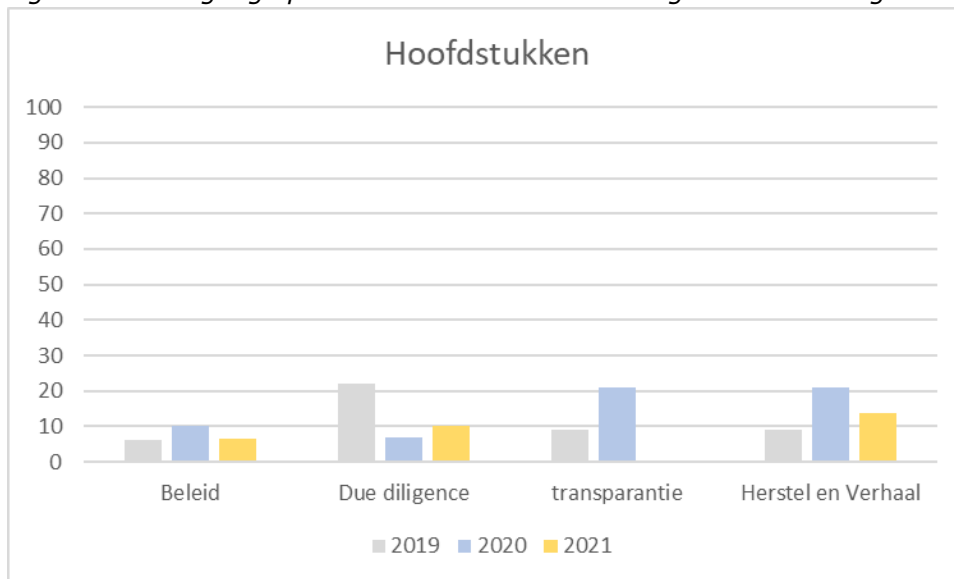
Wanneer gekeken wordt naar het percentage belegd vermogen ten aanzien waarvan voldaan wordt aan alle Convenantsverplichtingen, dan is het beeld positiever. De vijf grote Verzekeraars vertegenwoordigen 91% van het belegd vermogen. Bij de meeste Convenantsverplichtingen ligt het percentage grote Verzekeraars dat voldoet aan de verplichtingen hoger dan het percentage grote en middelgrote Verzekeraars. Dit verklaart waarom het percentage naleving van de Convenantsverplichtingen hoger ligt wanneer er wordt gemeten op basis van belegd vermogen. De percentages op basis van belegd vermogen zijn echter minder bruikbaar waar het gaat om het inzichtelijk maken van de naleving door de sector als geheel en/of van de voortgang in de naleving ten opzichte van eerdere metingen.

²² Daarbij merkt de Monitoringscommissie op dat in dit rapport, gezien de peildatum van 31 december 2021, geen beleidsupdates zijn meegenomen die in (begin) 2022 zijn vastgesteld.

Het percentage belegd vermogen dat is belegd conform alle Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG due diligence is 54% en bedraagt op het gebied van herstel en verhaal 55%. Ten aanzien van een aantal bepalingen, zoals 3.1.1, 3.1.4, 4.3.3 en 4.3.3iv, is het percentage belegd vermogen ten aanzien waarvan voldaan wordt aan de bepalingen boven de 90%. Daar staat tegenover dat slechts ten aanzien van 1% van het belegd vermogen voldaan wordt aan alle Convenantsverplichtingen op het gebied van ESG-beleid, hetgeen lager is dan het percentage uitgedrukt in aantallen Verzekeraars.

Een meer gedetailleerde beschrijving van de bevindingen en deelconclusies met betrekking tot de voortgang van de grote en middelgrote Verzekeraars op de verschillende deelonderwerpen is te vinden in paragrafen 2.1.1 (ESG-beleid), 2.1.2 (ESG due diligence), 2.1.3 (Transparantie) en 2.1.4 (Herstel en verhaal). Een volledig overzicht van het percentage Verzekeraars uitgedrukt in belegd vermogen met betrekking tot de verschillende bepalingen is terug te vinden in bijlage I.

Figuur 5: Voortgang op verschillende hoofdstukken grote en middelgrote Verzekeraars

Overkoepelende conclusies

Het Convenant bevindt zich in haar vierde jaar. De Monitoringscommissie concludeert dat er sprake lijkt te zijn van een gebrek aan urgentie ten aanzien van het implementeren van de volledige due diligence cyclus. "Knowing and showing", de woorden uit de UNGPs²³ die samenvatten waar due diligence over gaat en die een grondslag vormen voor de samenwerking binnen dit Convenant, is nog zeker niet de standaard in de beleggingspraktijk van de Verzekeraars.²⁴

ESG due diligence in de zin van de OESO-richtlijnen en de UNGP's (en daarmee, in de zin van het Convenant) is gericht op het stoppen, voorkomen of beperken van mogelijke en daadwerkelijke risico's voor mens en milieu (in de beleggingscontext ook wel weergegeven als ESG-risico's) die samenhangen met de activiteiten, producten en diensten van bedrijven zelf en/of van hun ketenpartners. Dit is een ander perspectief dan centraal staat bij het meer klassieke financieelrisicomanagement door bedrijven, waarbij juist gekeken wordt naar het eigen (financiële) belang. De Monitoringscommissie constateert dat acties die worden ondernomen door Verzekeraars onder de noemer 'ESG due diligence', zoals uitsluiten,

²³ "Business enterprises need to know and show that they respect human rights. They cannot do so unless they have certain policies and processes in place" – Commentaar bij Principle 15 UNGPs.

²⁴ Zie SER (2018), IMVO Convenant Verzekeringsector, Preambule.

engagement en stemmen, te vaak nog gebaseerd zijn op het financieelrisicomanagement van Verzekeraars zelf en niet op een analyse van de risico's op negatieve impacts voor benadeelden.

ESG due diligence bestaat uit een doorlopende cyclus, waarin eerdere stappen de vervolgstappen voeden. Hoewel een stijging te zien is in het aantal Verzekeraars dat maatregelen treft (70%), is het aantal Verzekeraars dat eerst de risico's en negatieve impacts voor benadeelden in kaart brengt alvorens over te gaan tot het treffen van maatregelen, met 27% zeer beperkt. Dit is problematisch. Wanneer ESG-risico's niet in kaart worden gebracht, wordt daarmee een cruciaal onderdeel van het due diligence proces overgeslagen. Van alle acties op vervolgstappen (het nemen van maatregelen om negatieve impacts te stoppen, voorkomen of beperken; het monitoren van de toepassing en resultaten daarvan; het communiceren over hoe de gevolgen worden aangepakt; en het bieden van of meewerken aan herstel of verhaal voor benadeelden) is dan onzeker en onduidelijk of die acties ook daadwerkelijk bijdragen aan het stoppen, voorkomen en/of beperken van negatieve impacts voor benadeelden, en zo ja, in hoeverre.

De focus op eigen financieelrisicomanagement en de daarmee samenhangende onwil of het onvermogen om de volledige due diligence cyclus te implementeren heeft ook gevolgen voor de transparantie door Verzekeraars over hun due diligence procedures. Het publiceren van informatie over bijvoorbeeld bedrijven die zijn uitgesloten van beleggingen, investeringskeuzes, stemgedrag, en dialoog en engagement, heeft weinig meerwaarde als vanwege het ontbreken van een daaraan ten grondslag liggende ESG-risicoanalyse niet duidelijk is welke negatieve impacts voor benadeelden daarmee voorkomen of beperkt worden. Transparant rapporteren is ook (juist) van belang wanneer de boodschap minder positief is (bijvoorbeeld ten aanzien van risico's of negatieve impacts).

Bovendien werkt de focus op eigen financieelrisicomanagement en het nalaten de volledige due diligence cyclus te implementeren ook door waar het gaat om het verhelpen van negatieve impacts. Waar voor veel Verzekeraars (en vermogensbeheerders) engagement en stemmen maatregelen zijn die passen binnen het eigen financieelrisicomanagement, geldt dit doorgaans niet voor het bieden van herstel en verhaal aan benadeelden na het constateren van een negatieve impact. Dit kan verklaren waarom stap 6 in de praktijk zich minder vaak voordoet. Zolang de nadruk blijft liggen op het financieelrisicomanagement van Verzekeraars zelf en niet op de risico's op negatieve impacts op anderen, zullen acties als het bewegen van bedrijven waarin belegd is om herstel en verhaal te bieden na het constateren van een negatieve impact, een stap die van cruciaal belang is voor benadeelden, weinig prioriteit krijgen.

Er lijkt sprake te zijn van een gebrek aan urgentie ten aanzien van het vaststellen van ESG-beleid dat het gehele due diligence proces afdekt, alsook ten aanzien van het implementeren van alle zes de due diligence stappen. In sommige gevallen lijkt het gebrek aan voortgang niet te wijten te zijn aan onwil, maar aan onmacht. Dit kan met name het geval zijn waar Verzekeraars in hun beleidsruimte en implementatiemogelijkheden afhankelijk zijn van derden, zoals externe vermogensbeheerders, bijvoorbeeld waar het gaat om informatie over beleggingsbeleid. In gevallen waar Verzekeraars wel beleidsruimte hebben of voor de implementatie niet of slechts ten dele afhankelijk zijn van derden, vermoedt de Monitoringscommissie echter een gebrek aan urgentie en/of inspanning.

Verzekeraars over de implementatie van het Convenant.

"[Dat] het geen onwil is, maar onmacht. Iedereen komt met dezelfde vragen en dilemma's."

"Er worden door de vermogensbeheerder overall rapportages van engagement beschikbaar gesteld, maar deze zijn nog niet op maat gemaakt. De informatiewaarde daarvan is daarom nog beperkt."

"We blijven aanlopen tegen de beperkingen van beleggingsfondsen."

Dit is opvallend, gezien het feit dat due diligence wetgeving volop in ontwikkeling is (en in sommige gevallen reeds tot stand gekomen) in Nederland en in de ons omringende landen, alsook op EU-niveau. De kern van de (aankomende) due diligence wetgeving is het uitvoeren van ESG due diligence conform de UNGP's en de OESO-richtlijnen, zoals uitgewerkt in het Convenant. Ook in deze (aankomende) wetgeving wordt het in kaart brengen van het risico op negatieve impacts op benadeelden als startpunt gezien voor alle verdere maatregelen en acties. Dit onderstreept het belang voor de Verzekeraars om te blijven streven naar volledige naleving van de Convenantsverplichtingen en daarmee volledige implementatie van de due diligence cyclus. Het aanstaande laatste jaar van de looptijd van het Convenant biedt Verzekeraars een laatste kans om zich in een op lering en samenwerking gerichte context optimaal voor te bereiden op hun naleving van deze aankomende wettelijke vereisten door hun due diligence proces te optimaliseren.

Wat de lering betreft, constateert de Monitoringscommissie dat er ook in 2021 nog begripsverwarring bestaat over bepaalde kernbegrippen uit de richtlijnen, zoals het verschil tussen "contributing" en "directly linked to" en de verantwoordelijkheden op het gebied van herstel en verhaal. De Convenantpartijen hebben een handreiking ontwikkeld voor Verzekeraars om herstel en verhaal in de praktijk te brengen.

Wat de samenwerking betreft, is de Monitoringscommissie van mening dat onder meer de vermogensbeheerders in potentie belangrijke partners kunnen zijn. Zij kunnen Verzekeraars ondersteunen in het voldoen aan zowel de Convenantsverplichtingen als (aankomende) wetgeving. De vermogensbeheerder kan bijvoorbeeld ondersteunen in het uitvoeren van de risicoanalyse in het kader van ESG due diligence en informatie gebruiken van bedrijven waarin wordt geïnvesteerd. Ook kunnen vermogensbeheerders ngo's actief betrekken, thematisch beleid aanbieden, informatie verschaffen over risico's en de hieruit volgende maatregelen, of helpen ketenpartners te bewegen tot het bieden van herstel en verhaal. Daarbij geldt echter wel dat de Verzekeraar de (eind)verantwoordelijkheid behoudt om te voldoen aan zowel het Convenant als (aankomende) wetgeving. Tegelijkertijd komt het ook voor dat vermogensbeheerders Verzekeraars juist beperken in hun mogelijkheden tot naleving van de Convenantsverplichtingen, bijvoorbeeld waar beperkte informatieverstrekking door vermogensbeheerders richting (kleine) Verzekeraars voor hen een belemmering vormt om de implementatie van hun ESG-beleid te monitoren en daarmee te optimaliseren. Het Convenant biedt een platform voor Verzekeraars om een collectieve vraag te formuleren richting vermogensbeheerders om deze informatie te verstrekken, en breder, om de volledige ESG due diligence cyclus te implementeren voor de Nederlandse klanten.

De Monitoringscommissie ziet de samenwerking die tot stand is gekomen binnen het Convenant tussen enerzijds Verzekeraars onderling en anderzijds Verzekeraars, overheid en ngo's, als een belangrijke basis om verder uit te bouwen. Zo is het voor de gemiddelde Verzekeraar in veel gevallen niet mogelijk om individueel *impact on the ground* te genereren, en is samenwerking dus cruciaal om dit wel te bereiken. Ook in andere gevallen waarin er sprake is van onmacht waar het gaat om de implementatie van ESG due diligence door individuele Verzekeraars, kan samenwerking een uitkomst bieden. Tegelijkertijd is het realiseren van daadwerkelijke *impact on the ground* niet mogelijk zonder effectieve samenwerking met ngo's en de overheid. Juist ngo's hebben toegang tot informatie die noodzakelijk is om de daadwerkelijke en mogelijke risico's in kaart te brengen en te begrijpen hoe deze het beste kunnen worden gestopt, voorkomen, en/of beperkt. In de praktijk wordt door de Verzekeraars echter nog sterk geleund op enkel de expertise van vermogensbeheerders. Dit zal onvoldoende effect sorteren zolang ook zij niet meer gebruik gaan maken van de expertise van ngo's.

Verzekeraars over positieve bijdrage Convenant.

'Als verzekeraar hebben we het Convenant moeten leren lezen, dat is een traject van jaren geweest. Er is nu veel meer besef wat de bedoeling is van het Convenant en het doel en de implementatie komen in de versnelling.

Het eerste IMVO beleidsdocument was nogal hoog over. Na 1,5 jaar leerervaring met vragen zoals 'hoe de OECD due diligence cycle toe te passen' en 'welke rapportages hebben we nodig', hebben we het beleid in 2022 geconcretiseerd.

"Het is jammer dat er over 2021 gerapporteerd moet worden, terwijl er zoveel gebeurd is in 2022."

De Monitoringscommissie ziet de werkgroepen, de gezamenlijke engagementtrajecten en het jaarthema als voorbeelden van de meerwaarde die samenwerking kan bieden, onder meer in het creëren van een beter begrip over en weer en effectievere resultaten.

Aanbevelingen

Gelet op het bovenstaande, doet de Monitoringscommissie de volgende aanbevelingen aan de Verzekeraarsgeleding:

1. De implementatie van alle ESG due diligence stappen moet met prioriteit op de bestuursagenda worden gezet. Bij alle Verzekeraars dient het bestuur het laatste jaar te benutten om verantwoordelijkheid te nemen om ESG-beleid op te stellen en due diligence uit te voeren overeenkomstig de verplichtingen van het Convenant;
2. Verzekeraars zullen zich de resterende Convenantsperiode moeten inzetten om, met behulp van de overige Convenantpartijen, gezamenlijk invloed aan te wenden om vermogensbeheerders ertoe te bewegen om: i) ook hun verantwoordelijkheid te nemen bij het implementeren van de volledige ESG due diligence cyclus in de beleggingsketen; ii) hierover volledige informatie te verstrekken aan de Verzekeraars; en iii) hierbij beter gebruik te maken van de expertise van de ngo's;
3. Om het laatste jaar versnelling te realiseren zullen de brancheorganisaties duidelijker de leiding moeten nemen, onder meer bij het gezamenlijk aanwenden van invloed richting de vermogensbeheerders en bij het ondersteunen van de kleine (en kleine middelgrote) Verzekeraars, bijvoorbeeld door middel van interviewsessies, en bij het bevorderen van de naleving van de verplichtingen op het gebied van herstel en verhaal;

3. De overheid

3.1 Inleiding

De minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de minister van Financiën hebben beiden het Convenant ondertekend. De rapportages van beide ministeries zijn inhoudelijk vergelijkbaar en worden daarom grotendeels gezamenlijk behandeld. Waar relevant worden eventuele uiteenlopende antwoorden afzonderlijk behandeld en beoordeeld.

De in dit hoofdstuk gemonitorde Convenantsverplichtingen zijn vastgelegd in hoofdstuk 8 van het Convenant (zie bijlage I van dit rapport voor een overzicht van relevante bepalingen).

3.2 Bevindingen

Naar aanleiding van de vorige monitoring

In de Monitoringsrapporten over 2019 en 2020 sprak de Monitoringscommissie de hoop uit dat de overheid zich zou inzetten om Verzekeraars die geen lid zijn van het Verbond van Verzekeraars of Zorgverzekeraars Nederland, aan te sporen om het Convenant te ondertekenen. De overheid geeft aan dat dit in 2021 wederom niet gelukt is. De overheid geeft hiervoor als reden dat de brancheorganisaties twijfelen aan de noodzaak hiervan, omdat hun leden vrijwel de gehele Verzekeringssector dekken. De overheid geeft aan zich in deze overweging te kunnen vinden.

Algemeen

In de rapportage over 2021 geeft de overheid aan dat zij actief heeft deelgenomen aan alle werkgroepen van het Convenant en de Stuurgroep. In 2021 zat de overheid de werkgroep Jaarthema voor. De overheid geeft aan binnen deze een actieve bijdrage te hebben geleverd aan het opzetten van drie engagementtrajecten, waaronder het invoeren van de ondersteuning van een dataprovider.

Verder geeft de overheid aan dat verschillende experts namens de overheid hun kennis hebben gedeeld in verschillende webinars, bijvoorbeeld over wapenhandel en biodiversiteit. Voor een aantal webinars en werkgroepen heeft de overheid andere ministeries betrokken zodat deze vanuit hun expertise input konden leveren.

Gericht op de Verzekeringssector

Met betrekking tot de Convenantsverplichting om binnen Nederland meer aandacht te genereren voor de OESO-richtlijnen en de UNGP's heeft de overheid haar "90%-campagne" voortgezet, die nastreeft dat in 2023 90 procent van de grote bedrijven in Nederland met activiteiten in het buitenland de OESO-richtlijnen heeft onderschreven. De overheid geeft aan verder invulling te geven aan artikel 8.1.5 (Binnen Nederland meer aandacht genereren voor de OESO-richtlijnen en de UNGP's) via het NCP.²⁵

Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft daarnaast met een aantal Verzekeraars gesproken over investeringen in de wapensector.

De overheid geeft aan invulling te hebben gegeven aan artikel 8.1.10: (bevorderen van de publieke ruimte voor burgers en hun organisaties over sociaal en economisch beleid) door in 2021 en 2022 verschillende consultaties te organiseren over onder andere IMVO-wetgeving en

²⁵ Zie: <https://www.oesorichtlijnen.nl/ncp>

sectorale samenwerking. De overheid zal deze input mee nemen bij het uitwerken van de maatregelen in de smart mix.

Vijf Verzekeraars geven aan gebruik gemaakt te hebben van de expertise van de overheid. Deze samenwerking en met name de samenwerking in het kader van kennisuitwisseling, waaronder updates over ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving, het informele gesprek en collectief engagement, wordt door Verzekeraars als prettig ervaren, zo geven zij desgevraagd aan.

Het bredere MVO-beleid

In 2021 is het kabinet begonnen met de uitwerking van het nieuwe IMVO-beleid. De overheid geeft aan invulling te geven aan haar Convenantsverplichtingen zowel richting de Europese Commissie als in bilaterale contacten over wetgeving op Europees niveau, onder meer in de vorm van een brede gepaste zorgvuldigheidsverplichting. Daarbij zet de overheid zich naar eigen zeggen in voor wetgeving die niet alleen geldt voor bedrijven in Europa, maar ook voor de landen daarbuiten. De Monitoringscommissie heeft in haar rapport over 2020 het belang van duidelijkheid met betrekking tot de status en de toekomst van het Nederlandse Convenantenbeleid benadrukt. In reactie hierop geeft de overheid in haar rapportage aan onverminderd gecommitteerd te zijn aan de lopende Convenanten waar zij partij bij is en aan de afspraken die zij daarin heeft gemaakt.

De overheid heeft in 2019 een aangescherpt beleid voor Staatsdeelnemingen opgesteld waarin (onder andere) naleving van de OESO-richtlijnen en UNGP's verwacht wordt. In 2021 is de voortgang ten aanzien van de toepassing op de staatsdeelnemingen van het MVO-beleid van de overheid voor het eerst meegenomen in het Jaarverslag Beheer Staatsdeelnemingen.²⁶ Daarnaast werkt de overheid aan een nieuwe Nota Deelnemingenbeleid, waarin MVO integraal meegenomen zal worden.

De overheid geeft aan dat Atradius DSB bij het verlenen van exportkredietverzekeringen een actief MVO-beleid voert. Dit beleid is geëvalueerd door een externe consultant en de aanbevelingen uit die evaluatie worden opgevolgd. Dit heeft in 2021 onder andere geresulteerd in uitbreiding van het team milieu- en sociaal adviseurs en uitbreiding van de monitoring over projecten.

Ook geeft de overheid aan IMVO te stimuleren via het inkoopbeleid middels de toepassing van de Internationale Sociale Voorwaarden (ISV). In contracten is opgenomen dat leveranciers in zogeheten 'risicocategorieën' actie dienen te ondernemen om risico's in hun internationale keten te verkleinen door gepaste zorgvuldigheid (due diligence) toe te passen conform de OESO-richtlijnen en de UNGPs.

Tot slot is in 2021 verder gewerkt aan de herziening van het Nationaal Actieplan Bedrijfsleven en Mensenrechten (NAP).²⁷

3.3 Conclusie

De Monitoringscommissie constateert dat de overheid aan nagenoeg alle Convenantsverplichtingen heeft voldaan. Wel overweegt de Monitoringscommissie dat hoewel de overheid de richtlijnen op internationaal niveau heeft getracht uit te dragen, hiermee niet

²⁶ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/jaarverslagen/2021/08/25/jaarverslag-beheer-staatsdeelnemingen>

²⁷ Zie info op: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/internationaal-maatschappelijk-verantwoord-ondernemen-imvo/nationaal-actieplan-bedrijfsleven-en-mensenrechten> (convenantsartikel 8.3).

noodzakelijkerwijs voldaan is aan de Convenantsverplichting om het Convenant uit te dragen op internationaal niveau.

4. Ngo's

4.1 Inleiding

De antwoorden van de bij het Convenant betrokken ngo's zijn op veel onderwerpen inhoudelijk vergelijkbaar. De antwoorden worden daarom grotendeels gezamenlijk behandeld. Waar relevant worden uiteenlopende antwoorden afzonderlijk behandeld en beoordeeld.

4.2 Bevindingen

Naar aanleiding van de vorige monitoring

De Monitoringscommissie constateerde in de rapportage over 2020 dat de ngo's voldeden aan vrijwel alle Convenantsverplichtingen.

De Monitoringscommissie constateerde echter ook dat hoewel de kennisdeling tussen de sector en de ngo-geleding toegenomen leek te zijn, zij nog niet haar volledige potentie had bereikt. De Monitoringscommissie benadrukte dat de samenwerking tussen de ngo-geleding en de sector een cruciaal onderdeel van het Convenant is en wees daarbij op het belang dat de ngo's en de Verzekeraars zich niet alleen op het eigen belang richten maar zich ook over en weer proberen te verplaatsen in elkaars standpunten, behoeften en (on)mogelijkheden.

In de rapportage over 2021 geven de ngo's aan dat zij actief hebben deelgenomen aan alle werkgroepen van het Convenant, evenals aan de Stuurgroep. In de toelichtingen bij de antwoorden geven zij aan dat zij in 2021 wederom op verschillende manieren hun expertise beschikbaar hebben gesteld aan de Verzekeraars. Zo zijn er webinars georganiseerd over de eerder gepubliceerde ESG beleggingsraamwerken voor de thema's 'Landrechten' en 'Controversiële wapens en wapenhandel met hoog-risicolanden'. De ngo's geven ook aan een actieve bijdrage te hebben geleverd aan de actualisering van een aantal Themakaders²⁸ en handreikingen over transparantie.²⁹ Ook is de samenwerking in het jaarthema verder uitgebouwd. En tot slot hebben zij bijgedragen aan de intervisiesessies.

De ngo's hebben voor specifieke acties in de werkgroepen, zoals het organiseren van themasessies en het voorbereiden van engagementactiviteiten, experts uit hun bredere netwerk ingeschakeld (bijvoorbeeld zusterorganisaties in andere landen), zij het in wisselende mate.

Samenwerking met de Verzekeringsector

Zeventien Verzekeraars geven aan gebruik te hebben gemaakt van de expertise van ngo's. Daarvan geven er zeven aan dat ze dit als prettig hebben ervaren en 8 geven aan dit als zeer prettig te hebben ervaren. Deze samenwerking heeft veelal via Convenantsactiviteiten plaatsgevonden. Genoemd worden o.a. het gezamenlijke engagement op het jaarthema biodiversiteit, werkgroepen, intervisiesessies en webinars.

Eén Verzekeraar geeft aan dat nog meer samenwerking tussen de Verzekeraars en meer collectieve engagements waarbij gezamenlijk wordt opgetrokken met ngo's, zou helpen om meer Verzekeraars aangehaakt te houden bij het Convenant. Er is ook aangegeven dat het van belang is dat er een centraal informatiepunt wordt ingericht ten behoeve van collectieve engagement trajecten voor kleine Verzekeraars. Twee Verzekeraars geven als verbeterpunt mee dat er meer begrip nodig is voor de praktische onmogelijkheden waar Verzekeraars tegenaan lopen en dat sommige ngo's te activistisch zijn.

²⁸ <https://www.imvoconvenanten.nl/nl/verzekeringsector/tools>

²⁹ <https://www.imvoconvenanten.nl/nl/verzekeringsector/tools>

Omgekeerd geven de ngo's aan dat zij het Convenant zien als een plek waar zij de sector kunnen ondersteunen door kennis te delen over due diligence of concrete risico's, maar dat deze kennis nog altijd niet optimaal benut wordt. Het is vaak niet duidelijk of de informatie die in het kader van de samenwerking met de Verzekeraars gedeeld wordt ook daadwerkelijk gebruikt en/of gewaardeerd wordt. De ngo's geven aan dat één op één contact zoeken door Verzekeraars met ngo's buiten de werkgroepen om weinig voorkomt, ook niet naar aanleiding van de expertiselijst. Twee Verzekeraars geven aan ook buiten het Convenant om contact te hebben met ngo's.

Het Convenant kent voorts een aantal bepalingen die (mede) zien op het delen van kennis en expertise door ngo's met de Verzekeraars (bijvoorbeeld art. 4.4, dat ziet op (bijvoorbeeld art. 4.4, dat ziet op het vergroten van invloed via multi-stakeholderverband). Naast het delen van kennis via de verschillende activiteiten op grond van het Convenant zoals werkgroepen, ontwikkelde documenten en webinars, hebben drie van de zes ngo's contact gezocht met individuele Verzekeraars over hun beleggingen in specifieke bedrijven met risico's en/of reeds geconstateerde misstanden die raken aan de thematiek waar de betreffende ngo zich op richt. Eén ngo merkt in dit kader op dat het tot op heden vaak onduidelijk blijft wat Verzekeraars nu precies nodig hebben van de ngo's om stappen te kunnen maken met de implementatie van de bepalingen.

Verschillende ngo's geven aan dat de samenwerking in werkgroepen met name op inhoudelijke thema's waar concrete ESG-risico's aan bod komen, en die zijn gericht op het mitigeren van risico's of het initiëren van positieve impact, urgentie gevoeld wordt en/of ook in andere gremia buiten het Convenant om aandacht aan wordt besteed, goed loopt. Wel geven de ngo's aan dat zij samen met de overheid een aanjagende rol moeten vervullen, wat niet altijd als prettig wordt ervaren. Alle ngo's uiten de zorg dat de Verzekeraarsgeleding herhaaldelijk heeft aangegeven te weinig capaciteit te hebben voor de deelname aan werkgroepen en Convenantsactiviteiten. De Ngo's geven aan dat de discussie over de herinrichting van de werkgroepen en het proces om tegemoet te komen aan deze capaciteitsproblemen onnodig veel vertraging opgeleverd heeft.

Wel zijn de ngo's positief over de intervisiesessies: "Daar ontstaat iets, Verzekeraars willen graag praten en ervaringen uitwisselen."

Ngo's die betrokken zijn bij de Eerlijke Verzekeringswijzer

Vier van de zes bij het Convenant betrokken ngo's zijn aangesloten bij de Eerlijke Verzekeringswijzer. In artikel 9.2.7 van het Convenant staat omschreven dat deze Partijen zich in samenwerking met het Verbond van Verzekeraars 'maximaal' in dienen te spannen om het jaarlijkse praktijkonderzoek dat wordt verricht in het kader van de Eerlijke Verzekeringswijzer in lijn te brengen met het jaarthema van het Convenant.

In haar monitoringsrapport over 2020 constateerde de Monitoringscommissie dat, omdat het jaarthema biodiversiteit pas medio 2020 werd vastgesteld, op dit punt nog niet kon worden voldaan aan de bepalingen in het Convenant om de Eerlijke Verzekeringswijzer te bespreken met de Verzekeraars.

In de monitoring over 2021 geven de vier ngo's die zijn aangesloten bij de Eerlijke Verzekeringswijzer aan dat zij zich hebben ingespannen om het jaarlijkse praktijkonderzoek in lijn te brengen met het jaarthema van het Convenant. In 2021 is in een bijeenkomst van de Eerlijke Verzekeringswijzer de methodologie besproken met de sector. Op basis hiervan is onder meer het aantal bedrijven dat voor het onderzoek was geselecteerd naar beneden bijgesteld. Eind 2021 is door Partijen besloten om geen nieuw jaarthema te kiezen en het jaarthema biodiversiteit met een half jaar te verlengen.

4.3 Conclusie

De Monitoringscommissie constateert op basis van de monitoring over 2021 dat de ngo's voldoen aan vrijwel alle in het Verzekeringsconvenant opgenomen bepalingen. De Monitoringscommissie constateert ook dit jaar dat, hoewel de kennisdeling tussen de sector en de ngo-geleding opnieuw toegenomen lijkt te zijn, zij nog steeds niet haar volledige potentie heeft bereikt.

5. Gezamenlijke afspraken

5.1 Inleiding

In het Convenant zijn verschillende verplichtingen opgenomen die door de bij het Convenant betrokken Partijen gezamenlijk uitgevoerd dienen te worden. Het gaat daarbij om: i) het verduidelijken van de kaders voor specifieke ESG-thema's (art. 2.2); ii) samenwerking met betrekking tot engagement in het kader van ESG due diligence (art. 4.4); iii) het verrichten van gezamenlijk onderzoek naar verschillende deelaspecten van transparantie en rapportage ten behoeve van de optimalisatie daarvan (art. 5.3); iv) het in gezamenlijk overleg vertalen van bepaalde ESG-risico's naar een of meerdere Duurzame Ontwikkelingsdoelen om te komen tot een specifiek jaarthema (art. 7.2-7.4); en v) het extern uitdragen van (de doelstellingen van) het Convenant (art. 11.14).

5.2 Bevindingen

Naar aanleiding van de vorige monitoring

De Monitoringscommissie constateerde in het monitoringsrapport over 2020 dat Partijen vooruitgang hadden geboekt op de gezamenlijke afspraken. Partijen liepen wel nog achter op een aantal verplichtingen die zien op transparantie en engagement. Tevens was in 2020 wederom niet voldaan aan de verplichtingen die zien op gezamenlijke communicatie.

Uit de rapportage en de interviews bleek dat de producten die waren opgeleverd niet altijd aansloten bij de behoeftes van middelgrote en kleine Verzekeraars. De Monitoringscommissie heeft daarom aanbevolen om bij het nemen van verdere acties en het opleveren van aanvullende producten in het kader van de naleving van de gezamenlijke Convenantsverplichtingen, meer stil te staan bij de behoeftes van middelgrote en kleinere Verzekeraars en deze waar mogelijk meer direct bij het totstandkomingsproces te betrekken. Uit de monitoringssessies die zijn georganiseerd voor de kleine Verzekeraars blijkt dat de producten nog steeds onvoldoende aansluiten bij hun behoeftes en werkwijze.

Algemeen

Onderstaande tabel biedt een algemeen overzicht van de gezamenlijke afspraken waarop actie ondernomen diende te worden en geeft aan of / in hoeverre dit reeds gebeurd is. In het licht van de langere tijdschaal van sommige van de acties is hieronder op punten een doorkijk gegeven naar activiteiten die na de peildatum hebben plaatsgevonden.

Tabel 5: Overzicht van de Convenantsbepalingen en in hoeverre daaraan is voldaan

Artikel	Bepaling	Voortgang
2.2	Het verduidelijken van de kaders voor specifieke ESG-thema's	Voldaan
4.4.	Samenwerking met betrekking tot engagement in het kader van ESG due diligence	4.4 lid 1 - Voldaan 4.4 iii en iv - activiteiten gestart
5.3	Het verrichten van gezamenlijk onderzoek naar verschillende deelaspecten van transparantie en rapportage ten behoeve van de optimalisatie daarvan:	
5.3.2. Sub i-iv	<ul style="list-style-type: none">De ontwikkeling van relevante prestatie-indicatoren voor de rapportage over de effectiviteit van ESG-beleid;	Deels voldaan

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hoe paragraaf 5.2.3 (i) (a) van het convenant nader geconcretiseerd en gespecificeerd kan worden; ▪ Hoe bij de toepassing van ESG-due diligence screening en monitoring plaatsvindt van nieuwe/bestaande beleggingen; ▪ Genomen acties na melding van ernstige misstanden; ▪ In hoeverre en op welke termijn bij de huidige (duurzame) verslaglegging van de Verzekeraars de UN Guiding Principles Reporting Framework als richtinggevend kan worden meegenomen met inachtneming van de eventuele administratieve lasten en werkbaarheid hiervan; ▪ Hoe externe engagementproviders bewogen kunnen worden om meer transparantie te tonen inzake engagementtrajecten over bedrijven waarin Verzekeraars hebben belegd, en welke mogelijkheden er zijn om meer transparantie over zinvolle engagement te bieden waaronder de tussen- en einddoelen, de stadia en voortgang van engagement. Relevante actoren, zoals externe engagementproviders, zullen bij het onderzoek betrokken worden. 	
5.3.2.ii	Hoe paragraaf 5.2.3 (i) (a) van het convenant nader geconcretiseerd en gespecificeerd kan worden	Niet voldaan
art. 7.2-7.4	Het in gezamenlijk overleg vertalen van bepaalde ESG-risico's naar een of meerdere Duurzame Ontwikkelingsdoelen om te komen tot een specifiek jaarthema	Voldaan
art. 11.14	Het extern uitdragen van (de doelstellingen van) het Convenant	Niet voldaan

Intervisiesessies

De Partijen rapporteren in de monitoring over 2021 dat er vier intervisiegroepen zijn gestart waar de middelgrote Verzekeraars aan deelnemen. Per intervisiegroep is daarnaast een grote Verzekeraar en een vertegenwoordiger van de brancheorganisaties, de overheid- en/of de ngo-geleding aanwezig.

De Monitoringscommissie constateert aan de hand van de monitoring dat de samenwerking, en daarmee kennisoverdracht, tussen Verzekeraars onderling en ook met de andere Partijen in 2021 voor een groot deel heeft plaatsgevonden binnen de intervisiebijeenkomsten. Alle geledingen rapporteren overwegend positief over deze intervisiebijeenkomsten als zijnde een stimulerende en open leeromgeving. Wel is de Monitoringscommissie van mening dat het nuttig zou zijn om ook voor de kleine Verzekeraars intervisiesessies te organiseren (naast de Monitoringsessies) en daaraan dan (in navolging van de intervisiesessies met de middelgrote

Verzekeraars) ook telkens een middelgrote onderneming en vertegenwoordigers van de brancheorganisaties, overheid en de ngo-geleding te laten deelnemen.

Verduidelijken van kaders voor specifieke ESG-thema's

De Convenantpartijen hebben naar aanleiding van het Monitoringsrapport over 2020 geïnventariseerd in hoeverre de Themakaders herzien en/of aangevuld zouden moeten worden. In 2021 zijn zij begonnen met de herziening/actualisering van een drietal Themakaders. In het eerste kwartaal van 2021 zijn webinars over de Themakaders landrechten en controversiële wapens en wapenhandel georganiseerd, om deze verder uit te dragen. Daarnaast is er in 2021 gestart met het schrijven van het Themakader Biodiversiteit, dat in maart 2022 is gepubliceerd.³⁰

In totaal geven 27 van de 68 Verzekeraars aan gebruik gemaakt te hebben van één of meerdere Themakaders. Het betreft hier grote, middelgrote en kleine Verzekeraars. Per Themakader is het gerapporteerde gebruik over 2021 als volgt:

- Themakader Dierenwelzijn: 11 Verzekeraars
- Themakader Klimaatverandering en Energietransitie: 20 Verzekeraars
- Thema Biodiversiteit: 20 Verzekeraars
- Themakader Controversiële Wapens en Wapenhandel: 19 Verzekeraars
- Themakader Kinderrechten: 10 Verzekeraars
- Themakader Landrechten: 10 Verzekeraars

De Themakaders worden voornamelijk gebruikt om kennis op te doen over de thema's of ESG in bredere zin, ten behoeve van het opstellen dan wel het herzien van ESG-beleid. Uit de vragenlijst over het gebruik van Convenantsproducten blijkt een onderscheid te bestaan tussen enerzijds Verzekeraars die vooral de Themakaders lezen om informatie over de Themakaders tot zich te nemen en anderzijds Verzekeraars die hiervoor vooral de webinars bijwonen. De webinars blijken dus vooral te fungeren als alternatief voor de geschreven Themakaders en niet zozeer als aanvulling.

De beoordeling van de bruikbaarheid van de Themakaders varieert zeer sterk. Deze wordt door de grote en middelgrote Verzekeraars positiever beoordeeld dan door de kleine Verzekeraars. Sommige Verzekeraars beoordelen de Themakaders als nuttig, maar geven aan meer tijd nodig te hebben om ze om te zetten naar beleid. Kleine Verzekeraars geven aan dat zij de Themakaders, net als de overige producten, vaak te groot en ingewikkeld vinden en dat zij niet aansluiten bij hun praktijk, bijvoorbeeld omdat zij veel gebruikmaken van beleggingsfondsen en dus minder instrumenten tot hun beschikking hebben om invloed uit te oefenen. Zij kunnen invloed uitoefenen door het gesprek met de fondsmanager hierover aan te gaan, of de thema's mee te nemen in hun selectiecriteria voor fondsen.

Desgevraagd geven Verzekeraars de volgende verbeterpunten aan voor de Themakaders:

1. De kaders lijken gericht op grote en middelgrote Verzekeraars, toets of zij ook aansluiten op de praktijk van kleine Verzekeraars;
2. Maak de Themakaders compacter en toegankelijker;
3. Laat de Themakaders beter aansluiten op het interne vermogensbeheerproces;
4. Besteed meer aandacht aan de verschillende beleggingscategorieën (aandelen, obligaties, fondsen).

³⁰ <https://www.imvoconvenanten.nl/nl/verzekeringsector/-/media/9EF422D54A414C099E47D331FEB27BE1.ashx>

Samenwerking met betrekking tot engagement

In artikel 4.4 van het Convenant worden verschillende manieren benoemd waarop Partijen gezamenlijk in multi-stakeholder verband hun invloed zullen aanwenden en vergroten in de context van ESG due diligence. In dat kader zijn zij onder meer gehouden om: i) de mogelijkheden te onderzoeken voor het optimaliseren van screening tools om ESG-risico's in te schatten en te prioriteren; ii) op basis van fictieve en bestaande casussen de mogelijkheden te onderzoeken om bij te dragen aan een effectieve toegang tot herstel en verhaal en op basis daarvan een voorbeeldset aan ESG due diligence vragen te ontwikkelen die gebruikt kan worden tijdens een engagementproces; iii) hun kennis en onderzoek over daadwerkelijke en mogelijke ESG-impacts te delen; iv) in overleg te treden en best practices te delen om engagementprocessen richting bedrijven waarin is belegd effectiever te maken.

Met de uitvoering van de eerste twee aspecten dient volgens het Convenant gestart te worden binnen twee jaar na inwerkingtreding ervan, dus uiterlijk in juli 2020. De uitvoering van de laatste twee aspecten dient gedurende de looptijd van het Convenant te geschieden.

De Partijen geven wederom aan geen onderzoek te hebben gedaan naar het optimaliseren van screenings tools om ESG-risico's te prioriteren. Vorig jaar is ook vastgesteld dat Partijen hier al mee hadden moeten starten, maar dit niet hebben gedaan. De Monitoringscommissie constateert dat daarmee nog niet volledig voldaan is aan sub i van artikel 4.4 lid 1.

In de in 2020 door de Werkgroep Gezamenlijke Prioriteiten georganiseerde casus-sessies stond bijdragen aan effectieve toegang tot herstel en verhaal centraal. De inzichten uit deze sessies zijn verwerkt in een lessons-learned document dat heeft geresulteerd in adviezen voor engagement. In aanvulling hierop is er door Partijen in 2021 (en 2022) gewerkt aan een document waar per due diligence-stap inzichtelijk is gemaakt hoe Verzekeraars herstel en verhaal kunnen meenemen. Dit document is in augustus 2022 gepubliceerd. In dit document staan een aantal voorbeelden van ESG due diligence vragen die gebruikt kunnen worden tijdens een engagementproces. De Monitoringscommissie constateert dat vorig jaar reeds voldaan was aan sub ii van artikel 4.4 lid 1 en dat de activiteiten op dit punt uit 2021 (en 2022) hierop een opgeschijnt nuttige aanvulling vormen.

Binnen enkele kaders voor thematisch ESG-beleid en in de handreiking 'Transparantie over engagement' staan elementen genoemd waar Verzekeraars idealiter over zouden moeten rapporteren en/of waarvan zij duidelijk zouden moeten maken hoe deze zijn toegepast in het engagementproces. Verder is de werkgroep Jaarthema in 2021 gestart met een collectief engagementtraject met drie beursgenoteerde bedrijven in de zuivel- en vleesverwerkende industrie, gericht op ontbossing in de Amazone en Cerrado. De voorbereidingen voor dit traject zijn begin 2021 van start gegaan en de dialoog wordt naar verwachting eind 2022 afgerond. De *lessons-learned* zullen na afronding van het traject gedeeld worden met de Stuurgroep en met een bredere groep stakeholders. De Monitoringscommissie constateert dat daarmee gewerkt wordt aan hetgeen van Partijen verwacht wordt op basis van sub iii en sub iv van artikel 4.4 lid 1, maar dat hier nog niet volledig aan voldaan is.

Per handreiking over transparantie is het gerapporteerde gebruik over 2021 als volgt:

- Handreiking 'Transparantie over investeringskeuzes': 13 Verzekeraars;
- Handreiking 'UNGP Reporting Framework': 20 Verzekeraars;
- Handreiking 'Transparantie over genomen acties na melding van ernstige misstanden': 13 Verzekeraars;
- Handreiking 'Transparantie over engagement': 20 Verzekeraars;
- Handreiking 'Rapporteren over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's)': 23 Verzekeraars;
- Handreiking 'Prioriteiten stellen in ESG due diligence': 23 Verzekeraars;

- Handreiking 'Zinnvolle prestatie-indicatoren voor de rapportage over de effectiviteit van ESG-beleid': 14 Verzekeraars;
- Positieve voorbeelden transparantie Verzekeraars en beleggers: 19 Verzekeraars.

Het gerapporteerde gebruik over 2021 van de overige Convenantsproducten is als volgt:

- Geleerde lessen document: 27 Verzekeraars;
- Ngo expertise lijst: 11 Verzekeraars;
- Webinar transparantie jaarbijeenkomst: 7 Verzekeraars;
- Webinar 'Controversiële Wapens en Wapenhandel': 3 Verzekeraars;
- Webinar 'Aan de slag met Biodiversiteit': 3 Verzekeraars;
- Webinar 'Landrechten': 1 Verzekeraars;

Onderzoek naar de aspecten van transparantie en rapportage

In artikel 5.3 van het Convenant staat omschreven dat Partijen met het oog op een voortdurende verbetering van de rapportagepraktijk onderzoek zullen verrichten naar mogelijkheden voor adequate transparantie en hoe hier verdere invulling aan kan worden gegeven. Dit onderzoek omvat verschillende aspecten, waaronder transparantie over i) de ESG risico's of -misstanden die als de voornaamste worden gezien in de keten, en hoe dit leidt tot prioritering in het ESG due diligence proces, en ii) de door individuele Verzekeraars geleverde bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen.

Het onderzoek naar deze twee aspecten dient binnen twee jaar na inwerkingtreding van het Convenant, dus uiterlijk in juli 2020, van start te zijn gegaan. Daarnaast dient binnen drie jaar na inwerkingtreding van het Convenant, dus uiterlijk in juli 2021, het onderzoek van start te zijn gegaan naar een aantal verdere aspecten, te weten: i) relevante prestatie-indicatoren voor de rapportage over de effectiviteit van ESG-beleid; ii) hoe de transparantievereisten uit art. 5.2.3 (i)(a) van het Convenant nader geconcretiseerd en gespecificeerd kunnen worden; iii) hoe bij de toepassing van ESG due diligence screening en monitoring plaatsvindt van nieuwe en bestaande beleggingen; iv) genomen acties na melding van ernstige misstanden; v) in hoeverre en op welke termijn het UN Guiding Principles Reporting Framework als richtinggevend kan worden meegenomen bij de verslaglegging; vi) hoe meer transparantie geboden kan worden over engagement, ook door externe engagementproviders.

In het Monitoringsrapport over 2020 constateerde de Monitoringscommissie dat met de publicatie van het *lessons-learned* document deels invulling gegeven is aan de bovengenoemde aspecten. In 2021 zijn vijf handreikingen gepubliceerd.

Voor de monitoring over 2020 gaven de Partijen onder meer aan niet voldaan te hebben aan artikel 5.3.2.ii dat ziet op het concretiseren en specificeren van de verplichting om te publiceren in welke bedrijven en/of beleggingsfondsen de deelnemende Verzekeraars hebben belegd. In juni 2021 is er wel een overzicht gepubliceerd van *best practices* van ESG-transparantie door Verzekeraars en beleggers.³¹

Uit de monitoring over 2020 bleek dat Verzekeraars en de overige Partijen nog geen actie hadden ondernomen naar aanleiding van melding van ernstige misstanden. Hier hoefde in 2020 nog niet aan voldaan te zijn. Ook voor de monitoring over 2021 geven de Partijen aan dat zij geen actie hebben ondernomen naar aanleiding van een melding van ernstige misstanden. Hier had in 2021 mee gestart moeten zijn.

³¹ <https://www.imvoconvenanten.nl/-/media/imvo/files/verzekeringssector/positieve-voorbeelden-transparantie-verzekeraars-beleggers-juni-2021.pdf?la=nl&hash=32FC25F2ED1EA8A146B69EC1428E61FA>

De Monitoringscommissie constateert dat in 2021 de Gezamenlijke Partijen en de Verzekeraars onderzocht hebben in hoeverre en op welke termijn bij de huidige (duurzame) verslaglegging van de Verzekeraars het UN Guiding Principles Reporting Framework als richtinggevend kan worden meegenomen. In februari 2022 is hierover een handreiking gepubliceerd. De Monitoringscommissie constateert dat hiermee voldaan is aan sub v van artikel 5.3, maar dat aan de overige vereisten, waaronder het publiceren van een lijst van bedrijven of fondsen waarin wordt belegd, hoe ESG due diligence wordt toegepast, en genomen acties na ernstige misstanden in 2021 nog niet of niet voldoende voldaan is.

Vertalen van ESG-risico's naar Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen

In artikel 7.2 van het Convenant hebben Partijen zich verbonden om jaarlijks in overleg te treden om een vertaalslag te maken van ESG-risico's naar een of meerdere Duurzame Ontwikkelingsdoelen om vervolgens tot een jaarlijkse agendasetting te komen op een thema. Deze agendasetting dient door de Partijen gezamenlijk geconcretiseerd te worden in SMART doelstellingen voor de verschillende Partijen en in vervolgstappen over de positieve bijdragen van de Partijen aan de agenda.

In 2021 is gewerkt aan een nieuw jaarthema: biodiversiteit. De werkgroep heeft een kader voor thematisch beleid ten aanzien van biodiversiteit uitgewerkt en een collectief engagement traject gericht op het tegengaan van ontbossing gestart. Het jaarthema is eind 2021 met een halfjaar verlengd. Aangezien het engagement nog niet was afgerond zijn hier nog geen geleerde lessen uit getrokken. De Partijen hebben geen nieuw jaarthema geselecteerd, zij geven aan dat de Verzekeraars hier geen behoefte aan hebben noch hier capaciteit voor hebben.

De Monitoringscommissie constateert dat hiermee in 2021 voldaan is aan artikel 7.2.

Extern uitdragen van het Convenant

In artikel 11.14 van het Convenant is onder meer bepaald dat de Partijen in het eerste jaar van de looptijd van het Convenant een plan dienen op te stellen waarin is vastgelegd welke activiteiten Partijen zelf dan wel gezamenlijk zullen ondernemen om (de doelstellingen van) het Convenant extern uit te dragen, zowel nationaal als internationaal.

In de monitoring over 2020 werd geconstateerd dat Partijen geen collectieve strategie hadden ontwikkeld om (de doelstellingen van) het Convenant extern uit te dragen. In de Monitoring over 2021 rapporteren de Partijen wederom dat zij niet hebben voldaan aan deze verplichting. Naast de reeds in 2020 genoemde Nederlandstalige e-mailnieuwsbrief als communicatiemateriaal, de website van het Convenant om diverse rapportages en handreikingen publiekelijk beschikbaar te maken, en het feit dat enkele geledingen op eigen initiatief producten delen met externen of partners, zijn er geen collectieve afspraken gemaakt of acties ondernomen om op andere wijze het Convenant en daaruit voortvloeiende producten extern uit te dragen. Hiermee is ook dit jaar niet voldaan aan deze Convenantsverplichting.

5.3 Conclusie en aanbevelingen

De Monitoringscommissie concludeert dat Partijen vooruitgang hebben geboekt op de gezamenlijke verplichtingen ten opzichte van de monitoring over 2020. Partijen hebben met name een inhaalslag gemaakt in het nakomen van de gezamenlijke afspraken die toezien op transparantie. De Monitoringscommissie concludeert echter ook dat er nog verschillende gezamenlijke afspraken zijn waaraan niet of slechts ten dele voldaan is. Het betreft onder meer: transparantie ten aanzien van investeringskeuzes, stemgedrag en stakeholder-engagement. Dit betreft respectievelijk Convenantsverplichtingen 5.2.3.i, 5.2.3.ii en 5.2.3.iii.

Dit jaar blijkt uit de rapportage en interviews dat producten niet altijd aansluiten bij de behoeftes van middelgrote en kleine Verzekeraars. De interviewsessies met de middelgrote

Verzekeraars bieden wel kans om hierin verbetering aan te brengen. Daarnaast ziet de Monitoringscommissie het als een positieve ontwikkeling dat er middelgrote Verzekeraars zijn toegevoegd aan de werkgroepen.

De Monitoringscommissie adviseert de Partijen om samenwerking en kennisdeling op te zoeken daar waar deze het meest effectief lijkt te zijn, namelijk waar wordt samengewerkt op inhoudelijke thema's rond concrete ESG-risico's, waar men zich kan richten op het mitigeren van risico's of het initiëren van positieve impact, waar urgentie gevoeld wordt en/of waar ook in andere gremia buiten het Convenant om aandacht aan wordt besteed.

Daarbij beveelt de Monitoringscommissie de Partijen aan om gezamenlijk te bepalen hoe de samenwerking tussen Verzekeraars, overheid en ngo's blijvend kan worden ingezet en versterkt na afloop van de looptijd van het Convenant. Daarbij kunnen lessen getrokken worden uit / kan voortgebouwd worden op ervaringen met samenwerking uit de werkgroepen, de gezamenlijke engagementtrajecten en de activiteiten rond het jaarthema.

De Monitoringscommissie beveelt de Partijen voorts aan om de aankomende periode aansluiting te zoeken bij de behoeftes van alle (dus ook: kleine en middelgrote) Verzekeraars om ervoor te zorgen dat de nog op te leveren Convenantsproducten zowel qua inhoud als qua prioritering zo goed mogelijk aansluiten bij de praktijk.

Bijlage I: Cijfers naar belegd vermogen

In deze bijlage worden de percentages met betrekking tot de naleving van de Convenantsverplichtingen op verzoek van de Stuurgroep tevens uitgedrukt in belegd vermogen. Hiermee beoogt de Stuurgroep inzicht te creëren in wat het Convenant teweeg heeft gebracht in de totale beleggingen van de Nederlandse verzekeringssector.

Aangezien de resultaten niet herleidbaar te zijn naar individuele Verzekeraars, kan er alleen worden gewerkt met gemiddelde percentages in drie categorieën. Oftewel het percentage belegd vermogen gedeeld door het aantal Verzekeraars.

De verdeling in omvang belegd vermogen bij Verzekeraars is grofweg als volgt: grote Verzekeraars 90-92%; middelgrote Verzekeraars 8-10%; kleine Verzekeraars 0,1%. Per Verzekeraar in elke categorie is de verdeling dus als volgt:

- groot: 91% / 5 Verzekeraars = 18,2% per grote Verzekeraar;
- middelgroot: 9% / 25 Verzekeraars = 0,375% per middelgrote Verzekeraar;
- klein: 0,1% / 38 Verzekeraars = 0,0027% per kleine Verzekeraar.

Verplichting	Convenantsverplichting	Percentage uitgedrukt in belegd vermogen
<i>Beleggingsbeleid conform de OESO-richtlijnen en UNGP's</i>	3.1.1.	96% *
<i>Kaders voor ESG due diligence procedure in het beleggingsbeleid</i>	3.1.2.	57%
<i>Sector- en/of themagericht beleid</i>	3.1.3.	75%
<i>Bedrijven, sectoren, landen en/of gedragingen waarin niet wordt belegd</i>	3.1.4.	98%
<i>Informatie over monitoring op voortgang in implementatie en evaluatie van behaalde prestaties</i>	3.1.5.	42%
<i>Periodieke bespreking met polishouders en de vermogensbeheerder bewegen te voldoen aan het ESG-beleid</i>	3.1.6.	42%
<i>Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. ESG-beleid</i>	3.1	1%

*Dit betreft het percentage belegd vermogen gemeten over alle Verzekeraars. Hierbij is uitgegaan van het gemiddelde belegd vermogen van de desbetreffende categorie Verzekeraar (groot, middelgroot of klein).

Verplichting	Convenantsverplichting	Percentage uitgedrukt in belegd vermogen
<i>Sectoren identificeren die gevoelig zijn voor ESG-risico's</i>	4.3.1.	76% *
<i>In kaart brengen en beoordelen van mogelijke en daadwerkelijke impacts</i>	4.3.2.	56%
<i>Gebruik maken van interne en/of externe expertise inzake ESG-risico's</i>	4.3.2i	58%
<i>Bedrijven waarin wordt belegd vragen informatie te verstrekken om mogelijke impacts vast te stellen en te beoordelen</i>	4.3.2ii	75%
<i>Uitkomsten impactbeoordelingen integreren in interne processen en treffen van maatregelen</i>	4.3.3.	97%

<i>Het toepassen van een exit-strategie ten aanzien van beleggingen die na het maken van tijdgebonden afspraken blijvend niet voldoen</i>	4.3.3iv	92%
<i>Bijhouden effectiviteit maatregelen</i>	4.3.4.	94%
<i>Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. ESG due diligence</i>	4.3	54%

*Dit betreft het percentage belegd vermogen gemeten over alle Verzekeraars. Hierbij is uitgegaan van het gemiddelde belegd vermogen van de desbetreffende categorie Verzekeraar (groot, middelgroot of klein).

Verplichting	Convenantsverplichting	Percentage uitgedrukt in belegd vermogen
<i>ESG-beleid publiceren en aangeven hoe dit is doorgevoerd in het beleggingsbeleid</i>	5.2.1.	78% *
<i>Een overzicht publiceren van bedrijven die worden uitgesloten van beleggingen</i>	5.2.2.	95%
<i>Jaarlijks informatie publiceren over investeringskeuzes</i>	5.2.3.i.	77%
<i>Jaarlijks informatie publiceren over stemgedrag, dialoog en engagement</i>	5.2.3.ii.	94%
<i>Jaarlijks informatie publiceren over stakeholder-engagement</i>	5.2.3 iii	6%
<i>Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. transparantie</i>	5.2	> 1%

*Dit betreft het percentage belegd vermogen gemeten over alle Verzekeraars. Hierbij is uitgegaan van het gemiddelde belegd vermogen van de desbetreffende categorie Verzekeraar (groot, middelgroot of klein).

Verplichting	Convenantsverplichting	Percentage uitgedrukt in belegd vermogen
<i>Invloed aanwenden om bedrijven waarin is belegd verantwoordelijkheid te laten nemen m.b.t. herstel en verhaal</i>	6.2.	57%*
<i>Verantwoordelijkheid nemen m.b.t. toegang tot herstel bij bijdragen aan negatieve impacts</i>	6.3.	0% ³²
<i>Invloed aanwenden bij het versterken van klachtenmechanismen op operationeel niveau</i>	6.4.	73%
<i>Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. herstel en verhaal</i>	6	55%

*Dit betreft het percentage belegd vermogen gemeten over alle Verzekeraars. Hierbij is uitgegaan van het gemiddelde belegd vermogen van de desbetreffende categorie Verzekeraar (groot, middelgroot of klein).

32 De Monitoringscommissie heeft geconstateerd dat zij niet kan vaststellen dat deze bepaling van toepassing is één of meerdere Verzekeraars dit jaar, omdat niet vastgesteld kan worden of een Verzekeraar heeft bijgedragen aan een negatieve impact. Derhalve is het percentage 0%, en weegt dit niet mee in de berekening van de overkoepelende bepaling.

Bijlage 2 Self-assessment kleine Verzekeraars

In deze bijlage worden de (niet-bijgestelde) cijfers met betrekking tot de naleving van het Convenant in 2021 van de kleine Verzekeraars gedeeld.

In paragraaf 1 volgen de cijfers uit de monitoringvragenlijst voor kleine Verzekeraars. Deze percentages zijn tot stand gekomen zonder hoor-en wederhoorronde en de cijfers zijn dan ook niet bijgesteld. Daarnaast waren kleine Verzekeraars niet verplicht om toelichting en bewijslast te geven bij hun antwoorden.

ESG-beleid

Beleggingsbeleid conform de OESO-richtlijnen en UNGP's

In 2021 geeft 40% van de kleine Verzekeraars aan hun beleggingsbeleid in te hebben gevuld conform de OESO-richtlijnen en UNGPs (in 2020: 14%).

Kaders voor ESG due diligence procedure in het beleggingsbeleid

In 2021 geeft 16% van de kleine Verzekeraars aan in hun beleggingsbeleid de kaders voor een ESG due diligence procedure te hebben beschreven (in 2020: 0%).

Sector- en/of themagericht beleid

In 2021 geeft 26% van de kleine Verzekeraars aan sector en/of themagericht beleid te hebben opgesteld (in 2020: 3%).

Bedrijven, sectoren, landen en/of gedragingen waarin niet wordt belegd

In 2021 geeft 68% van de kleine Verzekeraars aan uitsluitingslijst te hebben met bedrijven, sectoren, landen en/of gedragingen waarin niet belegd wordt (in 2020: 50%).

Informatie over monitoring voortgang implementatie en evaluatie van behaalde prestaties

In 2021 geeft 58% van de kleine Verzekeraars aan in het beleggingsbeleid informatie te hebben opgenomen over monitoring op voortgang in implementatie en evaluatie van behaalde prestaties (in 2020: 27%).

Vermogensbeheerder bewegen te voldoen aan het ESG-beleid

In 2021 geeft 89 % van de kleine Verzekeraars die gebruik maken van een externe vermogensbeheerder, aan actie te hebben ondernomen om hun vermogensbeheerder(s) te bewegen te voldoen aan hun eigen ESG-beleid (in 2020: 84%).

Verplichting	Deadline	Naleving 31 december 2020 (K)	Naleving 31 december 2021 (K)
<i>Beleggingsbeleid conform de OESO-richtlijnen en UNGP's</i>	5 juli 2019*	14%	40%
<i>Kaders voor ESG due diligence procedure in het beleggingsbeleid</i>	5 juli 2019*	0%	16%
<i>Sector- en/of themagericht beleid</i>	5 juli 2019*	3%	26%
<i>Bedrijven, sectoren, landen en/of gedragingen waarin niet wordt belegd</i>	5 juli 2019*	50%	68%
<i>Informatie over monitoring op voortgang in implementatie en evaluatie van behaalde prestaties</i>	5 juli 2019*	27%	58%

<i>Periodieke bespreking met polishouders</i>	5 juli 2019*	25%	0%
<i>Vermogensbeheerder bewegen te voldoen aan het ESG-beleid</i>	5 juli 2019*	84%	89%
<i>Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. ESG-beleid</i>	5 juli 2019*	0%	0%

* Het Convenant biedt mogelijkheid tot uitloop naar uiterlijk 5 juli 2020.

ESG due diligence

Sectoren identificeren die gevoelig zijn voor ESG-risico's

In 2021 gaf 40% van de kleine Verzekeraars aan op basis van algemeen beleid en sector- en/of themaspecifiek beleid, sectoren te hebben geïdentificeerd die gevoelig zijn voor ESG-risico's (in 2020: 24%).

In kaart brengen en beoordelen van mogelijke en daadwerkelijke impacts

In 2021 gaf 5% van de kleine Verzekeraars aan mogelijke en daadwerkelijke impacts in kaart te hebben gebracht en beoordeeld (in 2020: 3%).

Uitkomsten impactbeoordelingen integreren in interne processen en treffen van maatregelen

In 2021 gaf 40% van de kleine Verzekeraars aan de uitkomsten van impactbeoordelingen te hebben geïntegreerd in interne processen en maatregelen te hebben getroffen (in 2020: 19%).

Type maatregelen

In 2021 gaf 8% van de kleine Verzekeraars aan invloed te hebben uitgeoefend via stemmen en/of engagement (in 2020: 8%).

In 2021 gaf 11% van de kleine Verzekeraars aan een exit-strategie te hebben toegepast (in 2020: 3%).

In 2021 gaf 24% van de kleine Verzekeraars aan invloed uit te hebben geoefend via stemmen (in 2020: 8%).

Bijhouden effectiviteit maatregelen

In 2021 gaf 24% van de kleine Verzekeraars de effectiviteit van de genomen maatregelen bij te houden (in 2020: 3%).

Figuur 2 Tabel 2: Voortgang ESG due diligence grote en middelgrote Verzekeraars

Verplichting	Deadline	Naleving 31 december 2020 (K)	Naleving 31 december 2021 (K)
<i>Sectoren identificeren die gevoelig zijn voor ESG-risico's</i>	5 juli 2020*	24%	40%
<i>In kaart brengen en beoordelen van mogelijke en daadwerkelijke impacts</i>	5 juli 2020*	3%	5%
<i>Uitkomsten impactbeoordelingen integreren in interne processen en treffen van maatregelen</i>	5 juli 2020*	19%	40%
<i>Bijhouden effectiviteit maatregelen</i>	5 juli 2020*	3%	24%

Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. ESG due diligence	5 juli 2020*	0%	5%
--	--------------	----	----

* Het Convenant biedt mogelijkheid tot uitloop naar uiterlijk 5 juli 2021.

Transparantie

ESG-beleid publiceren en aangeven hoe dit is doorgevoerd in het beleggingsbeleid

In 2021 gaf 37% van de kleine Verzekeraars aan het ESG-beleid openbaar te hebben gepubliceerd en hierin te hebben beschreven hoe het ESG-beleid is doorgevoerd in beleggingsbeleid (in 2020: 19%).

Een overzicht publiceren van bedrijven die worden uitgesloten van beleggingen

In 2021 gaf 11% van de kleine Verzekeraars aan een overzicht te hebben gepubliceerd van bedrijven die worden uitgesloten van beleggingen (in 2020: 5%).

Jaarlijks informatie publiceren over investeringskeuzes, stemgedrag, dialoog en engagement en stakeholder-engagement

- Investeringskeuzes

In 2021 gaf 3% van de kleine Verzekeraars aan informatie te hebben gepubliceerd over investeringskeuzes (in 2020: 5%).

- Stemgedrag, dialoog en engagement

In 2021 gaf 3% van de kleine Verzekeraars aan informatie te hebben gepubliceerd over hun stemgedrag en engagement (in 2020: 5%).

- Stakeholder-engagement

In 2021 gaf 5% van de kleine Verzekeraars aan informatie te hebben gepubliceerd ten aanzien van hoe het ESG-beleid wordt besproken met belanghebbenden (stakeholder-engagement).

Verplichting	Deadline	Naleving 31 december 2020 (K)	Naleving 31 december 2021 (K)
<i>ESG-beleid publiceren en aangeven hoe dit is doorgevoerd in het beleggingsbeleid</i>	n.v.t.*	19%	37%
<i>Een overzicht publiceren van bedrijven die worden uitgesloten van beleggingen</i>	n.v.t.*	5%	11%
<i>Jaarlijks informatie publiceren over investeringskeuzes</i>	n.v.t.*	5%	3%
<i>Jaarlijks informatie publiceren over stemgedrag, dialoog en engagement</i>	n.v.t.*	5%	3%
<i>Jaarlijks informatie publiceren over stakeholder-engagement</i>	n.v.t.*	...**	5%
<i>Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. transparantie</i>	n.v.t.*	0%	3%

* Het Convenant bepaalt geen specifieke tijdslijn voor de Convenantsverplichtingen op het gebied van transparantie.

** Omdat over de voldoening aan deze specifieke Convenantsverplichting geen eenduidige cijfers voorhanden zijn, telt dit percentage niet mee in het percentage Verzekeraars dat voldaan heeft aan alle Convenantsverplichtingen t.a.v. transparantie.

Herstel en verhaal

Invloed aanwenden om bedrijven waarin is belegd verantwoordelijkheid te laten nemen m.b.t. herstel en verhaal

In 2021 gaf 21% van de kleine Verzekeraars aan te voldoen aan deze Convenantsverplichting (in 2020: 0%).

Versterken van klachtenmechanismen op operationeel niveau

In 2021 gaf 18,4% van de kleine Verzekeraars aan haar invloed te hebben aangewend om klachtenmechanisme bij de investee op operationeel niveau beschikbaar te maken en/of andere manieren om toegang tot herstel en verhaal te bevorderen (in 2020: 0%).

Verplichting	Deadline	Naleving 31 december 2020 (K)	Naleving 31 december 2021 (K)
<i>Invloed aanwenden om bedrijven waarin is belegd verantwoordelijkheid te laten nemen m.b.t. herstel en verhaal</i>	n.v.t.*	0%	21%
<i>Verantwoordelijkheid nemen m.b.t. toegang tot herstel bij bijdragen aan negatieve impacts</i>	n.v.t.*	0%	0%
<i>Invloed aanwenden bij het versterken van klachtenmechanismen op operationeel niveau</i>	n.v.t.*	0%	18%
<i>Alle Convenantsverplichtingen t.a.v. herstel en verhaal</i>	n.v.t.*	0%	13%

* Het Convenant bepaalt geen specifieke tijdslijn voor de Convenantsverplichtingen op het gebied van herstel en verhaal.

Verzekeringssector Internationaal
MVO | SER

Sociaal-Economische Raad
Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90405
2509 LK Den Haag

T 070 3499 525
E communicatie@ser.nl

www.imvoconvenanten.nl
www.ser.nl

© 2022, Sociaal-Economische raad